

STRATEGIJA RAZVOJA PAMETNE OPĆINE MILNA ZA RAZDOBLJE OD 2023. DO 2027.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
1.1. O OPĆINI MILNA.....	7
1.2. DIGITALNA TRANSFORMACIJA	12
1.3. METODIKA IZRADE STRATEGIJE.....	14
1.4. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA.....	16
1.5. USKLAĐENOST STRATEGIJE S EUROPSKIM I NACIONALNIM STRATEŠKO-PLANSKIM DOKUMENTIMA.....	17
1.5.1. <i>Strategija Europa 2030</i>	18
1.5.2. <i>Europski zeleni plan</i>	19
1.5.3. <i>Višegodišnji financijski okvir 2021. – 2027.</i>	19
1.5.4. <i>Nacionalna razvojna strategija RH do 2030</i>	19
1.5.5. <i>Nacionalni plan za oporavak i otpornost</i>	23
1.5.6. <i>Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine</i>	23
2. EU FONDOVI.....	25
2.1. EU PRORAČUN.....	25
2.2. EU FONDOVI U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	28
2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA 2021. – 2027.	30
2.3.1. <i>1. Cilj politike EU - Pametna Europa</i>	33
2.3.2. <i>2. Cilj politike EU - Zelena Europa</i>	33
2.3.3. <i>3. Cilj politike EU – Povezana Europa</i>	35
2.3.4. <i>4. Cilj politike EU – Solidarna Europa</i>	37
2.3.5. <i>5. Cilj politike EU - Europa bliža stanovnicima</i>	37
3. VIZIJA	40
3.1. VIZIJA PAMETNOG RURALNOG PODRUČJA.....	40
4. POSEBNI CILJEVI STRATEŠKI PRIORITETNIH PODRUČJA „PAMETNOG“ RAZVOJA	42
4.1. PAMETNA INFRASTRUKTURA	45
4.1.1. <i>Planirani projekti u prioritetnom području - Pametna Infrastruktura</i>	48
4.2. GOSPODARSTVO	51
4.2.1. <i>Planirani projekti u prioritetnom području – Gospodarstvo</i>	51
4.3. SIGURNOST STANOVNIKA I IMOVINE	54

4.4.	ODRŽIVI PROMET	56
4.4.1.	<i>Planirani projekti u prioritetnom području –Održivi promet</i>	<i>56</i>
4.5.	GOSPODARENJE ENERGIJOM, ZAŠTITA OKOLIŠA, KLIMATSKE PROMJENE	59
4.5.1.	<i>Planirani projekti u prioritetnom području – Gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene</i>	<i>62</i>
4.6.	UPRAVLJANJE OPĆINOM I USLUGAMA	65
4.6.1.	<i>Planirani projekti u prioritetnom području – Upravljanje općinom i uslugama</i>	<i>65</i>
4.7.	OBRAZOVANJE I KVALITETA ŽIVOTA STANOVNIKA	69
4.7.1.	<i>Planirani projekti u prioritetnom području – Obrazovanje i kvaliteta života građana</i>	<i>70</i>
4.8.	TERMINSKI PLAN PROVEDBE S INDIKATIVNIM FINANCIJSKIM PLANOM	73
5.	ZAKLJUČAK	76
6.	LITERATURA	77

POPIS TABLICA

<i>Tablica 1. Prioriteti višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.</i>	26
<i>Tablica 2. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Pametna Infrastruktura</i>	48
<i>Tablica 3. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području – Gospodarstvo</i>	52
<i>Tablica 4. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Održivi promet</i>	57
<i>Tablica 5. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene</i>	62
<i>Tablica 6. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Upravljanje općinom i uslugama</i>	66
<i>Tablica 7. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Obrazovanje i kvaliteta života građana</i>	70
<i>Tablica 8. Terminski plan provedbe mjera Općine Milna s indikativnim financijskim planom</i>	73

POPIS SLIKA

<i>Slika 1. Teritorijalni položaj Općine Milna</i>	7
<i>Slika 2. Kamene kuće</i>	9
<i>Slika 3. Luka Milna</i>	10
<i>Slika 4. Ciljevi održivog razvoja Strategije Europa 2030.</i>	17
<i>Slika 5. Ciljevi održivog razvoja Strategije Europa 2030</i>	18
<i>Slika 6. Prikaz povezanosti strateškog okvira NSR-a 2030. i ciljeva održivog razvoja programa UN-a za održiv razvoj 2030.</i>	22
<i>Slika 7. Ilustrativni sveobuhvatni okvir za izradu programskih dokumenata</i>	29
<i>Slika 8. Integrirani pristup održivom razvoju i ostvarivanju programa kroz pet glavnih ciljeva</i>	31
<i>Slika 9. Slikoviti prikaz 5 ciljeva politike</i>	32
<i>Slika 10. Integrirani pristup održivom razvoju i ostvarivanju Nacionalne razvojne strategije 2030.</i>	43
<i>Slika 11. Društveno ekonomska korist povećanja brzine širokopojasnog pristupa internetu</i>	47
<i>Slika 12. Slikoviti prikaz kružnog gospodarstva</i>	60

POPIS KRATICA

JLS	Jedinica lokalne samouprave
EU	Europska unija
RH	Republika Hrvatska
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
EFPR	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
ESF+	Europski socijalni fond +
EFJP	Europski fond za jamstva u poljoprivredi
PPMP	Provedbeni program Ministarstva poljoprivrede
SPMP	Strateški plan Ministarstva poljoprivrede
NRS	Nacionalna razvojna strategija
RH	Republika Hrvatska
JUO	Jedinstveni upravni odjel
SDŽ	Splitsko-dalmatinska županija
NN	Narodne novine
D.O.O.	Društvo s ograničenom odgovornošću
ONP	Okvirni nacionalni program
HAKOM	Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
DPU	Detaljni urbanistički plan
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
EMRR	Europska mreža za ruralni razvoj
EIP-AGRI	Europsko inovacijsko partnerstvo za poljoprivrednu produktivnost i održivost

Svaka Strategija, pa tako i Strategija razvoja pametne Općine Milna je dokument kojim naša Općina stvara koncept pametnog, digitalnog i transparentnog upravljanja resursima u cilju sveukupnog razvoja. Još prošle godine uveli smo potpunu transparentnost u smislu vidljivosti svake kune (eura) koja je plaćena iz proračuna općine.

Na našoj mrežnoj stranici u svakom trenutku građani imaju uvid u dinamiku plaćanja financijskih obveza naše Općine. Također, započeli smo digitalizaciju javne uprave u svrhu poboljšanja kvalitete, ali i ubrzavanja birokratskih procesa, čiji je cilj pružiti građanima, poduzetnicima i ostalim korisnicima niz elektroničkih usluga, a koje se odnose na informiranje i komunikaciju s općinskim službama. To je tek mali korak, no namjera je s ovom Strategijom razvoja pametne Općine Milna za razdoblje 2023. - 2027. učiniti kvalitetne pomake u promišljanju različitih pametnih rješenja koja će kreirati i/ili prilagoditi svakodnevicu naših građana izazovima današnjice.

Usvajanje ove Strategije od strane predstavničkog tijela naše Općine je tek početak realizacije zadanih ciljeva koje možemo jedino zajedničkim djelovanjem i ostvariti. To je proces u kojemu osim načelnika, općinskih vijećnika i općinske uprave sudjeluju i svi naši stanovnici, tvrtke, udruge, pojedincima koji su spremni svoja znanja, vještine i iskustva pa i materijalna sredstva uložiti u razvoj Općine. Prema tome, na svima nama je da se usmjerimo na realizaciju projekata u domeni našeg interesa, znanja i mogućnosti za dobrobit naše Općine i njenih stanovnika.

OPĆINSKI NAČELNIK

Frane Lozić

1.

1. UVOD

Općina Milna sve više koristi informatičke tehnologije kako bi zadovoljila potrebe i zahtjeve svoje zajednice. Slijedom toga pokazala se potreba za izradom Strategije razvoja pametne Općine Milna 2023.-2027. (dalje u tekstu Strategija) kojom se želi unaprijediti i poboljšati kvaliteta života stanovnika. Strategija je izrađena s ciljem integracije tehnoloških rješenja za ostvarenje: održivog razvoja, učinkovite infrastrukture, primjene energetske učinkovitosti i poboljšanja kvalitete života građana. Primjena informacijskih i komunikacijskih tehnologija poboljšava kvalitetu života i dugoročno smanjuje troškove. Općine u kojima se primjenjuju suvremene tehnologije građani svoje aktivnosti obavljaju jednostavnije i brže. Ispunjavanjem postavljenih ciljeva u Strategiji pripremamo svoju Općinu na izazove koji nam predstoje.

Strategija nam je potrebna kako bi se osigurala dodatna financijska sredstva za planirane projekte budući da je dio obvezne dokumentacije u prijavi na natječaje fondova, stoga ona predstavlja temelj za daljnju realizaciju projekata i mjera koji osiguravaju daljnji pametni razvoj Općine, s ciljem efikasnijeg upravljanja sredstvima iz europskih i nacionalnih fondova te potencijalima lokalne zajednice.

Polazišta izrade Strategije su europski strateški okvir koji predstavlja temelj za sve niže strateške dokumente. Europski strateški okvir čine: Strategija Europa 2030., Digitalna agenda za Europu, Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu i Europska strategija za podatke. Najbitniji Strateški dokumenti na nacionalnom nivou je Nacionalna razvojna strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Strategija je usklađena sa Strategijom razvoja Općine koja je objavljena u službenom glasniku Općine koja je ključni razvojni dokument Općine Milna i predstavlja razvojni plan koji će služiti kao osnova budućeg društvenog, gospodarskog i kulturnog razvoja

1.1. O Općini Milna

Općina Milna je jedinica lokalne samouprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji, nalazi se na krajnjem jugozapadnom dijelu otoka Brača. Prostire se na površini od 36,43 km² i obuhvaća 3 naselja: Milne, Ložišća i Bobovišća. Položaj Općine Milna je 43°19'37" sjeverne geografske širine i 16°26'57" istočne geografske dužine.

Slika 1. Teritorijalni položaj Općine Milna

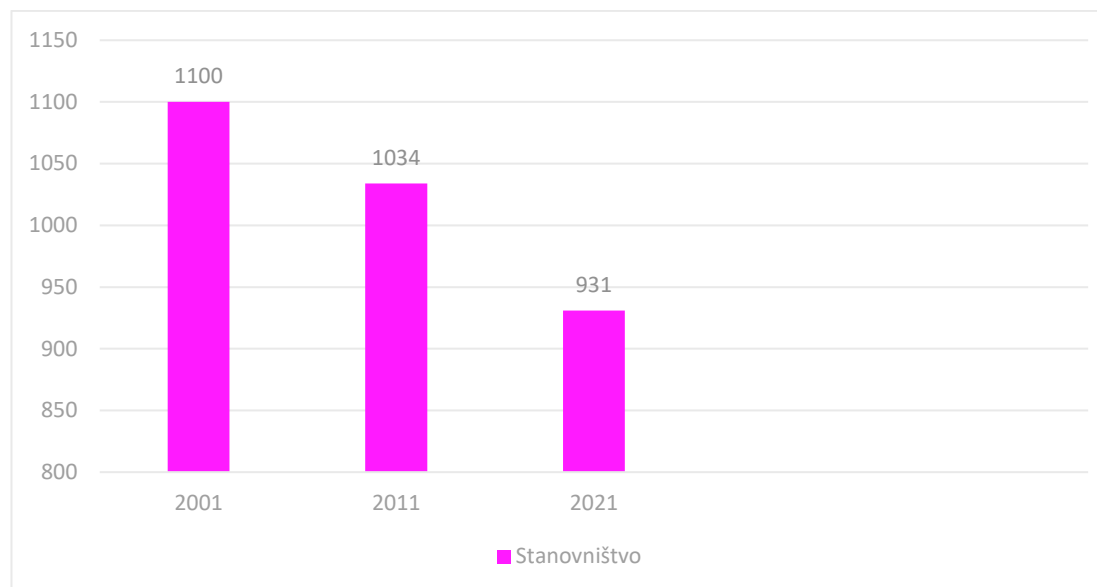
Izvor: Općina Milna

931

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine Općina ima 931 stanovnika.

Grafikon 1. Popis stanovništva Općine Milna 2001., 2011. i 2021. godine

Sva mjesta na otoku Braču međusobno su dobro povezana državnim, županijskim ili lokalnim cestama i postoji veliki broj uređenih nerazvrstanih cesta koje služe kao obilaznice ili poljodjelski putevi. Trajektna luka Supetar udaljena je oko 20 km od Općine. Općina Milna na otoku graniči s Općinom Sutivan i Općinom Nerežišća.

Jedna od zanimljivosti je ta da naselje Milna ima status kulturnog dobra. Na području Općine u naselju Bobovišća na moru nalazi se kuća Vladimira Nazora, velikog hrvatskog pisca i pjesnika.

Naselje Milna razvilo se na prijelazu iz 16. u 17. Stoljeće od doseljenika iz Nerežišća, koji su se smjestili oko utvrđenog kaštela obitelji Cerinić, koji narod ove Anglišćina, kao i crkvicu sv. Marije. Razvoju priobalnih otočnih naselja koja nastaju oko plemićkih kaštela pridonosi i veliki priljev prebjega pred Turcima tijekom 17. stoljeća, kad se na otoku nastanjuju obitelji z Poljica, Makarskog primorja i Hercegovine. Milna je bila izrazito građansko naselje, s malim kamenim kućama nanizanim u dnu dubokog zaljeva, tvoreći tip srpastog naselja koje prati konfiguraciju luke.

Slika 2. Kamene kuće

Izvor: Općina Milna

Milna je zadržala izvorni izgled baroknog naselja iz druge polovice 18. Stoljeća i ostala jedina zaštićena urbana cjelina na Jadranu, u prirodnoj uvali, kao biser nanizanih kamenih kuća na najtoplijoj strani otoka Braća. Danas se Milna razvila u najveću luku na otoku i gotovo je nezaobilazno odredište i utočište velikom broju nautičara.

Slika 3. Luka Milna

Izvor: Općina Milna

Prema Statutu Općine Milna iz 2021. godine tijela Općine su Općinsko vijeće i Općinski načelnik. Ovlasti i obveze koji proizlaze iz samoupravnog djelokruga Općine Milna podijeljene su između Općinskog vijeća kao predstavničkog tijela i Općinskog načelnika kao izvršnog tijela. Općinsko vijeće ima 15 članova, koji se biraju na način utvrđen posebnim Zakonom. Općinsko vijeće ima predsjednika i dva potpredsjednika, koji se biraju većinom glasova svih članova Općinskog vijeća.

Općinsko vijeće zaduženo je za aktivnosti definirane člankom 28. Statuta. Načelnik zastupa Općinu i nositelj je izvršne vlasti Općine Milna te obavlja aktivnosti definirane člankom 58. Statuta. Općinska uprava sastoji se od Jedinственог upravnog odjela, a krajem 2022. godine u općinskoj upravi zaposleno je ukupno 6 djelatnika.

Općinske ustanove

2

Općina je osnivač sljedećih ustanova koje djeluju na području Općine Milna: Centra za kulturu Milna i Dječjeg vrtića Milna.

- ✓ Centar za kulturu Milna je ustanova za djelatnosti iz područja kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, s glazbeno scenskim, galerijskim, tradicijskim i prigodnim programima.
- ✓ Dječji vrtić Milna ostvaruje programe njege, odgoja, obrazovanja i zdravstvene zaštite djece predškolske dobi.
- ✓ Gradsko komunalno poduzeće je Meštralun d.o.o. (obavlja komunalne djelatnosti na području Općine Milna koje uključuju opskrbu pitkom vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, upravljanje grobljem i održavanje javnih površina i nerazvrstanih cesta i dr.).

Osim navedenih, na prostoru Općine djeluju i sljedeće javne ustanove: Osnovna škola Milna, Turistička zajednica Općine Milna, Lučka kapetanija, Dom zdravlja SDŽ-ambulanta Milna., Vodovod Brač d.o.o. i Elektrodalmacija pogon Brač.

**Članovi
vijeća**
9

Općinsko poduzeće
1

1.2. Digitalna transformacija

Digitalna transformacija utječe na sve sektore gospodarstva. Uz pomoć digitalne transformacije unapređujemo i moderniziramo komunikaciju između stanovništva i JLS, unapređujemo prijevoz, infrastrukturu, obrazovanje, zdravstvo, sigurnost, održivo gospodarimo energijom i brinemo se za zaštitu okoliša, prirode i klimatske promjene.

Provedba digitalizacije definirana je u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine u trećem razvojnom smjeru - Zelena i digitalna tranzicija, strateški cilj 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva s prioritetnim područjima:

1. Digitalna tranzicija gospodarstva
2. Digitalizacija javne uprave i pravosuđa
3. Razvoj širokopojsnih elektroničkih komunikacijskih mreža
4. Razvoj digitalnih kompetencija i digitalnih radnih mjesta

Provedbom ovog cilja doprinosi se pametnom, održivom i uključivom razvoju digitalnog društva. Kroz programe pružit će se podrška prilagodbe građanima, javnoj upravi i gospodarstvu u digitalnoj transformaciji. Svrha digitalizacije je brže, jednostavnije, kvalitetnije i transparentnije pružanje usluga javne uprave koje su elektronički pristupačne svim građanima.

Kako bi se što prije izašlo iz gospodarske krize koju je uzrokovala Pandemija korona virusom i stvorili temelji za još otpornija društva i održivija gospodarstva, uspostavljen je poseban Mehanizam za oporavak i otpornost iz kojeg će se kroz nacionalne planove za oporavak i otpornost omogućiti korištenje bespovratnih sredstava i zajmova. Plan oporavka i otpornosti temelji se na strateškim dokumentima, programima, preporukama i obvezama te kao takav čini jasan i koherentan okvir za ostvarenje reformi, kao i razvojnih, socijalnih, okolišnih i svih drugih ciljeva Vlade u tekućem desetljeću. Jedan od glavnih ciljeva Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. je pridonijeti ubrzanom gospodarskom rastu.

Bitan dokument za razvoj JLS na otocima je Nacionalni plan razvoja otoka 2021. – 2027. godinu u kojem je definirana provedba ciljeva razvoja Republike Hrvatske na području otoka a predstavlja osnovu za buduće financiranje ciljanih projekata na otocima, kako iz proračunskih izvora tako i putem sredstava Europske unije u financijskoj perspektivi 2021.-2027.

1.3. Metodika izrade Strategije

Primjenom koncepta Pametnih ruralnih područja ostvaruje se učinkovit pristup upravljanju općinom te inovativna provedba poslova lokalne samouprave utvrđenih Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20).

Sukladno navedenom Zakonu, općine u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- ✓ uređenje naselja i stanovanje,
- ✓ prostorno i urbanističko planiranje,
- ✓ komunalne djelatnosti,
- ✓ brigu o djeci,
- ✓ socijalnu skrb,
- ✓ primarnu zdravstvenu zaštitu,
- ✓ odgoj i osnovno obrazovanje,
- ✓ kulturu, tjelesnu kulturu i šport,
- ✓ zaštitu potrošača,
- ✓ zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- ✓ protupožarnu i civilnu zaštitu,
- ✓ promet na svom području,
- ✓ te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Ovom Strategijom želimo izdvojiti resurse i prednosti kojima Općina Milna raspolaže kako bismo ih mogli povezati s projektima koje će EU financirati u novom višegodišnjem razdoblju koje traje

do 2027. godine. Izradi Strategije pristupilo se na strateški način, odnosno putem usklađivanja Strategije sa Strateško - planskim dokumentima na Europskoj i Nacionalnoj razini.

1.4. Usklađenost sa strateškim dokumentima

Politika održivog razvoja postići će se usklađivanjem svih javnih politika. Lokalna politika razvoja usklađuje se sa regionalnom, nacionalnom i globalnom. Globalni ciljevi održivog razvoja univerzalni su i primjenjivi u svim zemljama i zajednicama. U njihovoj provedbi uzimaju se u obzir specifične prilike, uvjeti i mogućnosti na različitim dijelovima svijeta.

Hrvatska, uz odgovornost za nacionalnu provedbu ciljeva održivog razvoja, preuzela je i snažnu političku obvezu sveobuhvatne provedbe Programa za održivi razvoj 2030., kako u okviru djelovanja Ujedinjenih naroda tako i u okviru djelovanja Europske unije. Zajedno s drugim državama članicama Hrvatska ujedno aktivno i odgovorno pomaže državama u razvoju u provedbi ciljeva održivog razvoja.

Općina Milna sastavni je dio nacionalnog prostora Republike Hrvatske i Splitsko-dalmatinske županije te stoga i strateški planovi Općine trebaju predstavljati integralni dio razvojnih planova višeg reda, dakle, županijskog, nacionalnog i globalnog.

Ciljevi i mjere Strategije formirane su prema prioritetnim područjima pametnog razvoja, a podržavaju infrastrukturne investicije, jačanje upravljačkih kapaciteta, znanja i revitalizaciju aktivnih mjera zapošljavanja, održivosti gospodarstva i prelazak na kružni model gospodarstva te unaprjeđenje kvalitete života u Općini.

Mjere za provedbu Strategije dosljedno podupiru realizaciju ciljeva i mjera važećih nacionalnih strateško-planskih dokumenata koji predstavljaju polaznu točku za povlačenje sredstava iz europskih investicijskih fondova, a na taj se način potencijalnim korisnicima sredstava pružaju šire mogućnosti financiranja realizacije svih mjera te znatno raste vjerojatnost postizanja uspješnog ishoda postavljenih ciljeva.

1.5. Usklađenost Strategije s Europskim i Nacionalnim strateško-planskim dokumentima

Ciljevi Strategije Europa 2030. orijentirani su na postizanje održivog razvoja, odnosno razvoja koji će zadovoljiti potrebe sadašnjih generacija bez ugrožavanja mogućnosti budućih naraštaja da zadovolje svoje potrebe. Održivi razvoj znači poboljšanje životnog standarda tako što nam omogućuje stvarni izbor i stvara poticajno okruženje u kojem se širi znanje i pružaju bolje informacije.

Na taj bismo način trebali stvoriti uvjete u kojima dobro živimo u granicama svojeg planeta uz pomoć pametne uporabe resursa i modernoga gospodarstva koji služe našem zdravlju i dobrobiti.

Strategija je u cijelosti usklađena s Operativnim programima za provedbu strukturnih i kohezijskih fondova EU na nacionalnoj razini, kroz utvrđene strateške ciljeve, prioritete i mjere. Strategija je usklađena i sa Strategijom Europa 2030., koja predstavlja desetogodišnju strategiju za rast i radna mjesta Europske unije, a pokrenuta je 2020. godine. Strategija Europa 2030., sljedbenica je Strategije Europa 2020.

Slika 4. Ciljevi održivog razvoja Strategije Europa 2030.¹

¹ Izvor: [Globalni ciljevi održivog razvoja UN-a – LORA – laboratorij održivog razvoja \(bioteka.hr\)](https://bioteka.hr/globalni-ciljevi-odrzivog-razvoja-un-a-lora-laboratorij-odrzivog-razvoja)

1.5.1. Strategija Europa 2030.

Strategija Europa 2030 temeljena je na konceptu održivog razvoja. U rujnu 2015. godine na općoj skupštini Ujedinjenih naroda zemlje diljem svijeta potpisale su Program ujedinjenih naroda o održivom razvoj do 2030. godine (tzv. Agenda 2030) te su usuglasili konkretan popis mjera za dobrobit čovječanstva i planeta. Svjetski čelnici dogovorili su se oko 17 ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) do 2030. godine. Ti ciljevi mogu iskorijeniti siromaštvo, zaštititi planet i osigurati mir i blagostanje svim ljudima. Ciljevi održivog razvoja, zajedno s pariškim sporazumom o klimatskim promjenama, plan su za bolji svijet i globalni okvir za međunarodnu suradnju u području održivog razvoja i njegove gospodarske, društvene, ekološke i upravne dimenzije. EU je bio predvodnik u donošenju programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. I u potpunosti je predan njegovoj provedbi.

Slika 5. Ciljevi održivog razvoja Strategije Europa 2030²

² Izvor: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/21b348d0-261f-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-hr/format-PDF>

1.5.2. Europski zeleni plan

Europski zeleni plan je strategija za postizanje održivosti gospodarstva EU-a. To ćemo postići pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Europski zeleni plan obuhvaća akcijski plan za:

- unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo,
- obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.

1.5.3. Višegodišnji financijski okvir 2021. – 2027.

Prijedlog novog višegodišnjeg financijskog okvira sadrži sedam poglavlja:

- jedinstveno tržište, inovacije i digitalna pitanja,
- kohezija i vrijednosti,
- prirodni resursi i okoliš,
- migracije i upravljanje granicama,
- sigurnost i obrana,
- EU susjedstvo i svijet,
- Europska javna uprava.

Republici Hrvatskoj je za razdoblje 2021.–2027. za provođenje kohezijske politike dodijeljeno 9.8 milijardi eura. Izraženo u stalnim cijenama to bi značilo da Republika Hrvatska za razdoblje 2021.-2027. u odnosu na trenutno razdoblje ima manju alokaciju za 6%.

1.5.4. Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.

NRS 2030. krovni je dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku, koja time prvi put od stjecanja neovisnosti, dobiva okvir za razvoj u narednom desetljeću. Dokument se temelji na konkurentskim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europsko i globalnoj razini.

1.5.4.1. Prikaz razvojnih smjerova i strateških ciljeva NRS-a

RAZVOJNI SMJER 1. - Održivo gospodarstvo i društvo

Strateški ciljevi:

SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi

SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom

SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske

RAZVOJNI SMJER 2. - Jačanje otpornosti na krize

Strateški ciljevi:

SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život

SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj

RAZVOJNI SMJER 3. - Zelena i digitalna tranzicija

Strateški ciljevi:

SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

SC 10. Održiva mobilnost

SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

RAZVOJNI SMJER 4. - Ravnomjeran regionalni razvoj

Strateški ciljevi:

SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima

SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti³

³Izvor: <https://hrvatska2030.hr/#sc>

1.5.4.2. Integracija strateških planova

NRS 2030. ključan je strateški dokument Hrvatske za razdoblje do 2030. godine, koji čini temelj za oblikovanje i provedbu svih javnih politika na nacionalnoj i subnacionalnoj razini, a uspostavom integriranog sustava strateškog planiranja omogućit će se ostvarivanje vizije Hrvatske kao otvorene i globalno konkurentne zemlje koja svoj društveno gospodarski rast i razvoj temelji na ciljevima održivog razvoja UN-ova Programa za održivi razvoj 2030. Na slijedećoj slici je prikaz povezanosti strateškog okvira NRS-a 2030. i ciljeva održivog razvoja programa UN-a za održivi razvoj 2030.

Slika 6. Prikaz povezanosti strateškog okvira NSR-a 2030. i ciljeva održivog razvoja programa UN-a za održiv razvoj 2030.⁴

RAZVOJNI SMJER NRS-a 2030.	STRATEŠKI CILJEVI NRS-a 2030.	DOPRINOS CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA
 1. Održivo gospodarstvo i društvo	1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo 2. Obrazovani i zaposleni ljudi 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	
 2. Jačanje otpornosti na krize	5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji 7. Sigurnost za stabilan razvoj	
 3. Zelena i digitalna tranzicija	8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva 10. Održiva mobilnost 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	
 4. Ravnomjeran regionalni razvoj	12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima 13. Jačanje regionalne konkurentnosti	

⁴ Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_02_13_230.html

1.5.5. Nacionalni plan za oporavak i otpornost

U borbi protiv gospodarske krize EU uspostavila je poseban Mehanizam za oporavak i otpornost. Kako bi se iskoristila sredstva iz navedenog Mehanizma države članice trebaju pripremiti vlastiti plan za oporavak i otpornosti. Republika Hrvatska donijela je Nacionalni plan oporavka i otpornosti koji se sastoji od pet komponenti i jedne inicijative:

- Gospodarstvo
- Javna uprava, pravosuđe i državna imovina
- Obrazovanje, znanost i istraživanje
- Tržište rada i socijalna zaštita
- Zdravstvo
- Inicijativa: Obnova zgrada

Mjere i aktivnosti Plana pridonijet će postizanju pametnog, održivog i uključivog rasta, uz povećanje broja radnih mjesta, produktivnosti i konkurentnosti gospodarstva, kao i jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije Hrvatske.

1.5.6. Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine

Planom razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2022.-2027. godine definiraju se posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja te on mora biti usklađen s nacionalnim planovima i prostornim planovima koji se donose na lokalnoj i područnoj razini.

U okviru četiri prioriteta definirani su posebni ciljevi koji će doprinijeti ostvarenju vizije Splitsko-dalmatinske županije do 2027. godine:

1. KONKURENTNO I OTPORNO GOSPODARSTVO

- 1.1. Stvaranje konkurentnog, održivog i resursno učinkovitog gospodarstva temeljenog na znanju,
- 1.2. Jačanje malog i srednjeg poduzetništva i poduzetničkog okruženja
- 1.3. Razvoj teritorijalno ravnomjerno raspoređenog, cjelogodišnjeg, diversificiranog, održivog i inovativnog turizma,
- 1.4. Razvoj održive i pametne poljoprivrede Splitsko-dalmatinske županije,
- 1.5. Razvoj održivog i pametnog sektora ribarstva i akvakulture.

2. OBRAZOVANJE KAO TEMELJNI STUP RAZVOJA I USKLAĐENO I PERSPEKTIVNO TRŽIŠTE RADA

- 2.1. Stvaranje uvjeta za razvoj tržišta rada i povećanje zapošljivosti,
- 2.2. Stvaranje suvremenog obrazovnog sustava

3. ZELENA I RESURSNO UČINKOVITA ŽUPANIJA ODRŽIVE INFRASTRUKTURE

- 3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene i prirodne katastrofe,
- 3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava,
- 3.3. Energetska tranzicija Županije,
- 3.4. Održiva mobilnost,
- 3.5. Razvoj općeg prometnog sustava.

4. ZDRAV, AKTIVAN I KVALITETAN ŽIVOT STANOVNIKA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

- 4.1. Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika Splitsko-dalmatinske županije,
- 4.2. Dobro upravljanje.

2.

2. EU FONDOVI

Republika Hrvatska 01. srpnja 2013. godine ulazi u punopravno članstvo Europske unije od kada su joj na raspolaganju sredstava iz europskih fondova kao financijski instrumenti za provedbu pojedine javne politike Europske unije u zemljama članicama. Financijska perspektiva Europske javne politike odnosi se na razdoblje od 7 godina. Sada je na snazi nova financijska perspektiva za razdoblje od 2021. – 2027. a prethodila ju je financijska perspektiva od 2014. – 2020. godine.

2.1. EU proračun

Proračunom EU-a potiče se rast i otvaranje radnih mjesta. U okviru kohezijske politike iz njega se financiraju ulaganja kako bi se pomoglo uklanjanju gospodarskih nejednakosti među državama članicama i regijama EU-a. Njime se pomaže i razvoju ruralnih područja u Europi.

Izvori prihoda EU-a doprinosi su država članica, uvozne carine na proizvode iz trećih zemalja i novčane kazne određene u slučaju kada poduzeća ne poštuju pravila EU-a. Države članice donose zajedničku odluku o iznosu proračunskih sredstava i načinima njihova financiranja.

Proračun EU-a:

- puni se uglavnom iz vlastitih sredstava EU-a (98 %), dopunjenih drugim izvorima prihoda,
- temelji se na načelu kako rashodi moraju biti usklađeni s prihodima,
- ima ugrađene mehanizme za naknade pojedinim zemljama.⁵

⁵ Izvor: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-budget/revenue-income_hr

Sredstvima se upravlja u skladu sa strogim pravilima kako bi se čvrsto nadzirala njihova uporaba i osiguralo da se novac troši na transparentan i odgovoran način.

Skupina od 27 povjerenika EU-a ima konačnu političku odgovornost za osiguravanje pravilne uporabe tih sredstava. Međutim, budući kako se najvećim dijelom sredstava upravlja u državama korisnicama, odgovornost za obavljanje provjera i godišnjih revizija preuzimaju nacionalne vlade.

Sredstva koja će državama članicama biti dostupna u financijskom razdoblju 2021.-2027. dodjeljuju se iz dva izvora:

1. Višegodišnji financijskim okvirom (VFO) koji se programira za sedmogodišnje razdoblje,
2. EU sljedeće generacije (Next Generation EU; NGEU) nastao je zbog krize uzrokovane korona virusom.

Nova financijska perspektiva za **Višegodišnji financijski okvir (VFO) 2021. – 2027.** pridonijet će većoj transparentnosti svrhe proračuna EU-a. Programi su grupirani po glavnim tematskim prioritetima rashoda. U okviru svakog prioriteta programi su grupirani po politikama. U slijedećoj tablici je prikaz prioriteta višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.

Tablica 1. Prioriteti višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.

Prioriteti višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.	
Jedinstveno tržište, inovacije i digitalno gospodarstvo	Ulaganja u: ➤ istraživanje i inovacije ➤ ključnu stratešku infrastrukturu ➤ jačanje jedinstvenog tržišta ➤ strateške svemirske projekte
Kohezija, otpornost i vrijednosti	Ulaganja u: ➤ regionalni razvoj i koheziju ➤ dovršetak ekonomske i monetarne unije ➤ ljude, socijalnu koheziju i vrijednosti

Prirodni resursi i okoliš	Ulaganja u: ➤ održive sektore poljoprivrede i pomorstva te sigurnu opskrbu visokokvalitetnom hranom ➤ klimatsku politiku i zaštitu okoliša
Migracije i upravljanje granicama	Ulaganja u: ➤ sveobuhvatan pristup upravljanju migracijama ➤ snažnije upravljanje vanjskim granicama
Sigurnost i obrana	Ulaganja u: ➤ zaštitu i sigurnost europskih građana ➤ poboljšanje europskih obrambenih kapaciteta odgovor na krize
Susjedstvo i svijet	Ulaganja u: ➤ vanjsko djelovanje Unije u njezinu susjedstvu, zemljama u razvoju i ostatku svijeta ➤ pomoć državama koje se pripremaju za pristupanje Uniji
Europska javna uprava	Ulaganja u: ➤ učinkovitu i modernu javnu upravu u službi svih Europljana

U okviru plana za oporavak donesen je **Instrument Europske unije za oporavak, EU sljedeće generacije (Next Generation EU; NGEU)** u cilju oporavka od gospodarske i socijalne štete nastale kao posljedica izbijanja pandemije COVID-19, a kao nadogradnju proračunskim sredstvima i budućem VFO-u.

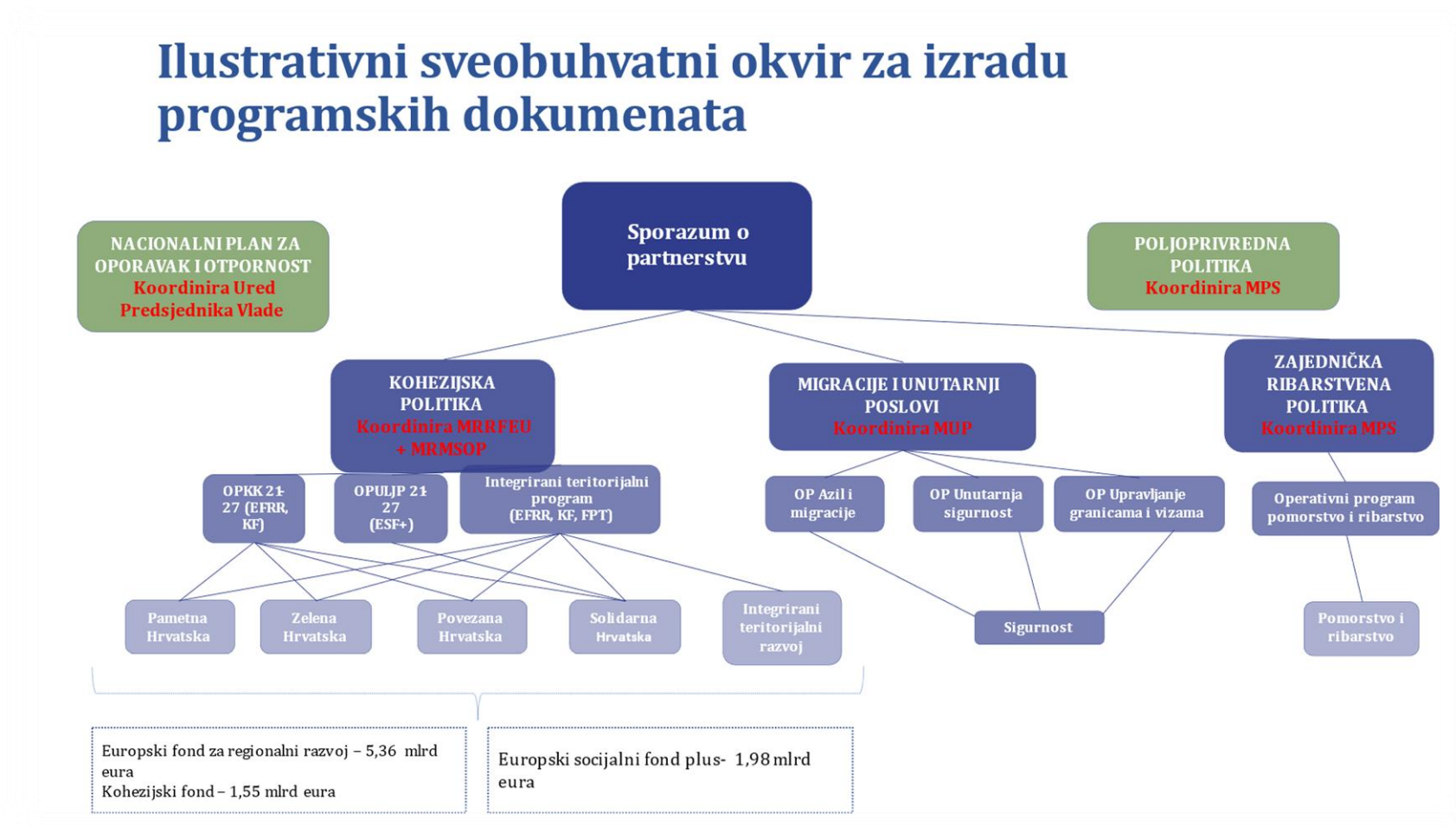
2.2. EU fondovi u Republici Hrvatskoj

Europska komisija kohezijskom politikom nastoji smanjiti razlike između razvijenih i nerazvijenih dijelova EU stoga je Hrvatskoj u razdoblju od 2014. do 2020. godine bilo na raspolaganju 10,7 milijardi eura. Hrvatska je ugovarajući razne projekte premašila taj iznos dosegnuvši 115 posto njegove vrijednosti, čime je u samom vrhu EU-a. Taj ugovoreni višak preći će u novo razdoblje koje traje od 2021. do 2027. godine

Osnova za korištenje sredstva u novom periodu od 2021. – 2027. je Sporazum o partnerstvu i operativni programi. Sporazum o partnerstvu sadržava strateške ciljeve i prioritete ulaganja koji su povezani s ciljevima Strategije Europa 2030. Detaljna razrada mjera i aktivnosti za korištenje sredstava iz EU fondova opisuju se u Operativnim programima. Planirana je sljedeća struktura operativnih programa:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (OPKK) čiji će se EU dio financirati iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda,
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.– 2027. (OPULJP) čiji će se EU dio financirati iz Europskog socijalnog fonda,
- Integrirani teritorijalni program 2021.–2027. (ITP) čiji će se EU dio financirati iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Fonda za pravednu tranziciju.

Slika 7. Ilustrativni sveobuhvatni okvir za izradu programskih dokumenata⁶

⁶ Izvor: <https://strukturnifondovi.hr/u-zadru-predstavljene-nove-prilike-za-financiranje-projekata-sredstvima-eu-fondova-2021-2027/>

2.3. Kohezijska politika 2021. – 2027.

Kohezijsku politiku za razdoblje 2021.-2027. kojom se upravlja jednom trećinom sedmogodišnjeg proračuna Europske unije čine sredstva:

- **Europskog fonda za regionalni razvoj** - doprinosi smanjivanju razlika između razina razvijenosti različitih regija i smanjivanju zaostalosti regija u najnepovoljnijem položaju, među kojima se posebna pozornost poklanja regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti te otočne, pogranične i planinske regije.
- **Kohezijskog fonda** - osnovan je kako bi se doprinijelo općem cilju jačanja ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Unije pružanjem financijskih doprinosa u područjima okoliša i transeuropskih mreža u području prometne infrastrukture („TEN-T”).
- **Europskog socijalnog fonda plus** – podupire ulaganja u ljude i sustave u politikama zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti te tako poduprijeti ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija u skladu s člankom 174. UFEU-a.
- **Fonda za pravednu tranziciju** - osigurava namjensko financiranje u okviru mehanizma za pravednu tranziciju u kontekstu Kohezijske politike za rješavanje gospodarskih i socijalnih troškova tranzicije prema klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu.

Ulaganja EU u razdoblju od 2021. do 2027. bit će usmjerena na pet glavnih ciljeva:

1. pametnija Europa - inovativna i pametna gospodarska preobrazba, usmjerena na inovacije, digitalizaciju, gospodarsku preobrazbu i potporu malim i srednjim poduzećima
2. zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska za čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja
3. povezanija Europa - mobilnost i regionalna povezanost ICT-a, opremljena strateškim prometnim i digitalnim mrežama
4. Europa s istaknutijom socijalnom komponentom – provedba europskog stupa socijalnih prava i podupiranjem kvalitetnog zapošljavanja, obrazovanja, stjecanja vještina, socijalne uključenosti i jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi

5. Europa bliža stanovnicima – održiv i integriran razvoj urbanih, ruralnih i obalnih područja.⁷

Slika 8. Integrirani pristup održivom razvoju i ostvarivanju programa kroz pet glavnih ciljeva⁸

U ciljevima naglasak će biti na istraživanju, inovacijama, jačanju gospodarstva, poduzetništva i zdravstvenog sustava, na znanosti i obrazovanju te socijali. Preko posebnog fonda ulaže se u infrastrukturu gradova, općina i županija. Jedinice lokalne i regionalne

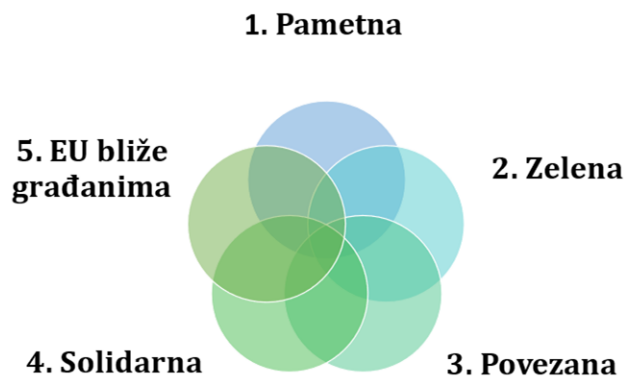
⁷ Izvori: [Vlada Republike Hrvatske - Tramišak: Hrvatska će u idućih sedam godina maksimalno povlačiti novac iz europskih fondova \(gov.hr\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM%3A2018%3A375%3AFIN#footnoteref28)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM%3A2018%3A375%3AFIN#footnoteref28>

⁸ <https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/Petra%20Senti%C4%87/planovi-i-pravila-za-novo-programsko-razdoblje-2021-2027ff.pdf>

samouprave ulažu u manje projekte poput izgradnje igrališta i obnove škola, ali i u velike infrastrukturne projekte poput izgradnje poduzetničkih inkubatora, izgradnje i obnove vodovoda, kanalizacija, prometne infrastrukture i prometnica. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) podupire infrastrukturna i druga ulaganja jedinica lokalne i regionalne samouprave povoljnim kreditnim uvjetima za financiranje projekata općina, gradova i županija kao i pravnih osoba u njihovom vlasništvu, a putem posebnog programa potiče i korištenje dostupnih sredstava iz Europskog fonda za strateške investicije.

Slika 9. Slikoviti prikaz 5 ciljeva politike⁹

5 ciljeva politike

⁹ Izvor: <https://strukturnifondovi.hr/u-zadru-predstavljene-nove-prilike-za-financiranje-projekata-sredstvima-eu-fondova-2021-2027/>

2.3.1. 1. Cilj politike EU - Pametna Europa

Unutar prvog cilja politike nalaze se četiri posebna cilja koja se odnose na:

- ✓ poboljšanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti te povećanu primjenu naprednih tehnologija;
- ✓ iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade;
- ✓ jačanje rasta i konkurentnosti MSP-ova;
- ✓ razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo;
- ✓ jačanje digitalne povezanosti.

Uz posebne ciljeve definiran je široki raspon područja intervencije u okviru kojih prepoznajemo sljedeće mogućnosti financiranja iz EFRR-a:

- Ulaganja u fiksnu i nematerijalnu imovinu u javnim istraživačkim centrima i ustanovama visokog obrazovanja, MSP-ovima (uključujući privatne istraživačke centre) te mikropoduzećima izravno povezanim s aktivnostima istraživanja i inovacija,
- Ulaganja u nematerijalnu imovinu u mikropoduzećima izravno povezanim s aktivnostima istraživanja i inovacija,
- Aktivnosti istraživanja i inovacija u javnim istraživačkim centrima i ustanovama visokog obrazovanja, MSP-ovima te mikropoduzećima,
- Procesi istraživanja i inovacija kao i inovacijski procesi u MSP-ovima (inovacije u pogledu procesa, organizacije, marketinga, zajedničkog kreiranja, korisnika i potražnje),
- Prijenos tehnologije i suradnja među poduzećima, istraživačkim centrima i sektorom visokog obrazovanja,
- Poslovna infrastruktura, digitalizacija i razvoj poslovanja MSP-ova, aplikacije za digitalne vještine, digitalna uključenost te informacijsko- komunikacijska rješenja za državnu upravu, e-usluge, aplikacije,
- Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo.

2.3.2. 2. Cilj politike EU - Zelena Europa

Unutar cilja Zelenija Europa postavljeno je sedam posebnih ciljeva koji se odnose na:

- ✓ energetska učinkovitost;
- ✓ obnovljive izvore energije;
- ✓ razvoj pametnih energetskih sustava, mreža i skladištenja na lokalnoj razini;
- ✓ promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanje rizika i otpornosti na katastrofe;
- ✓ održivo upravljanje vodama;
- ✓ prelazak na kružno gospodarstvo;
- ✓ biološku raznolikost, zelenu infrastrukturu u urbanom okruženju i smanjenje onečišćenja;
- ✓ promicanje održive multimodalne mobilnosti.

Uz posebne ciljeve definiran je široki raspon područja intervencije u okviru kojih prepoznamo sljedeće mogućnosti financiranja iz EFRR-a:

- Kućanstva s primljenom potporom za poboljšanje energetske učinkovitosti njihova stambenog objekta;
- Javne zgrade s primljenom potporom za poboljšanje energetske učinkovitosti;
- Novoizgrađene ili poboljšane mreže centraliziranoga grijanja;
- Dodatni kapaciteti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (od čega: električna energija, toplinska energija);
- Broj zajednica za energiju i zajednica za energiju iz obnovljivih izvora s primljenom potporom;
- Digitalni upravljački sustavi za pametne mreže;
- Kućanstva s primljenom potporom za primjenu pametnih energetskih mreža;
- Novi ili poboljšani sustavi za praćenje katastrofa, pripravnost, upozorenje i odgovor na njih;
- Novoizgrađene ili učvršćene obale mora, rijeka i jezera te zaštita od odrona u cilju zaštite osoba, imovine i prirodnog okoliša;
- Zelena infrastruktura izgrađena za prilagodbu klimatskim promjenama;
- Nacionalne/regionalne/lokalne strategije za prilagodbu klimatskim promjenama;
- Područja obuhvaćena mjerama zaštite od šumskih požara;
- Duljina novih ili konsolidiranih cijevi za povezivanje kućanstava na vodovodnu mrežu;
- Duljina novoizgrađenih ili konsolidiranih odvodnih mreža;
- Novi ili poboljšani kapacitet za pročišćavanje otpadnih voda;

- Dodatni kapacitet za recikliranje otpada;
- Površina zelene infrastrukture s primljenom potporom u urbanim područjima;
- Površina područja mreže Natura 2000 obuhvaćena mjerama zaštite i obnove u skladu s prioritetnim akcijskim okvirom;
- Površina izvan područja mreže Natura 2000 obuhvaćena mjerama zaštite i obnove;
- Površina obnovljenog zemljišta s primljenom potporom;
- Postavljeni sustavi za praćenje onečišćenja zraka.

2.3.3. 3. Cilj politike EU – Povezana Europa

Unutar cilja Povezaniya Europa određena su četiri posebna cilja koja se odnose na:

- ✓ razvoj održive, pametne, sigurne i intermodalne mreže TEN-T koja je otporna na klimatske promjene;
- ✓ razvoj održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, uključujući bolji pristup mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti;
- ✓ promicanje održive multimodalne urbane mobilnosti (Digitalizacija prometa, Infrastruktura čistog gradskog prometa, vozila čistog gradskog prometa, biciklistička infrastruktura, digitalizacija gradskog prometa, infrastruktura za alternativna goriva, multimodalni promet (TEN-T)).

Uz posebne ciljeve definiran je široki raspon područja intervencije u okviru kojih prepoznamo sljedeće mogućnosti financiranja iz EFRR-a:

- Novoizgrađene autoceste i ceste — osnovna mreža TEN-T,
- Novoizgrađene autoceste i ceste — sveobuhvatna mreža TEN-T,
- Novoizgrađene poveznice sporednih cesta s cestovnim mrežama i čvorovima TEN-T-a,
- Obnovljene ili poboljšane autoceste i ceste — osnovna mreža TEN-T,
- Obnovljene ili poboljšane autoceste i ceste — sveobuhvatna mreža TEN T,
- Novoizgrađena željeznica — osnovna mreža TEN-T,
- Novoizgrađena željeznica — sveobuhvatna mreža TEN-T,

- Obnovljena ili poboljšana željeznica — osnovna mreža TEN-T,
- Obnovljena ili poboljšana željeznica — sveobuhvatna mreža TEN-T,
- Europski sustav upravljanja željezničkim prometom (ERTMS),
- Morske luke (TEN-T),
- Unutarnji plovni putovi i luke (TEN-T),
- Novoizgrađene ostale nacionalne, regionalne i lokalne pristupne ceste,
- Ostale obnovljene ili poboljšane ceste, autoceste, nacionalne regionalne ili lokalne,
- Digitalizacija prometa: cestovni promet,
- Ostala novoizgrađena željeznica,
- Ostala obnovljena ili poboljšana željeznica,
- Digitalizacija prometa: željeznički promet,
- Pokretna željeznička infrastruktura,
- Ostale morske luke,
- Unutarnji plovni putovi i luke (regionalni i lokalni),
- Sigurnosni sustavi upravljanja zračnim prometom, za postojeće zračne luke,
- Digitalizacija prometa: ostali načini prijevoza,
- Infrastruktura čistog gradskog prometa,
- Vozila čistog gradskog prometa,
- Vozila gradskog prometa – ostalo,
- Biciklistička infrastruktura,
- Digitalizacija gradskog prometa,
- Infrastruktura za alternativna goriva,
- Multimodalni promet (TEN-T),
- Multimodalni promet (osim gradskog).

2.3.4. 4. Cilj politike EU – Solidarna Europa

Posebni ciljevi u smislu hard aktivnosti:

- ✓ tržišta rada i pristupa kvalitetnom zapošljavanju razvojem socijalnih inovacija i infrastrukture;
- ✓ obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje;
- ✓ povećanje socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica;
- ✓ povećanje socioekonomske integracije državljana trećih zemalja;
- ✓ zdravstvena skrb;
- ✓ jačanje uloge kulture i turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti.

Posebni ciljevi u smislu soft aktivnosti prate navedene infrastrukturne aktivnosti u svim sektorima i svim ciljanim skupinama.

Uz posebne ciljeve definiran je široki raspon područja intervencije u okviru kojih prepoznamo sljedeće mogućnosti financiranja iz EFRR-a:

- Infrastruktura za rani i predškolski odgoj i obrazovanje; za osnovno i sekundarno, tercijarno/visoko te strukovno obrazovanje i osposobljavanje odraslih,
- Stambena infrastruktura kao i stambena infrastruktura za migrante, izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom ili osobe koje su podnijele zahtjev za međunarodnu zaštitu te ostala socijalna infrastruktura koja doprinosi uključivanju u zajednicu,
- Zdravstvena infrastruktura, zdravstvena oprema, pokretna imovina zdravstvenog sustava, digitalizacija u području zdravstvene skrbi.

2.3.5. 5. Cilj politike EU - Europa bliža stanovnicima

Unutar petog cilja politike definirana su dva posebna cilja koja se odnose na:

- ✓ poticanje integriranog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulturne baštine kao i sigurnosti u urbanim područjima;

- ✓ poticanje integriranog društvenog i gospodarskog te razvoja u području okoliša na lokalnoj razini, kulturne baštine i sigurnosti, uključujući ruralna i obalna područja, među ostalim s pomoću lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice.

Za peti cilj politike mogu se odabrati sva područja intervencije od PO1 do PO4 pored onih koji su navedeni pod PO5, te u okviru kojih također prepoznajemo mogućnosti financiranja iz EFRR-a, a ona su sljedeća:

- Zaštita, razvoj i promicanje resursa javnog turizma i povezanih turističkih usluga,
- Zaštita, razvoj i promicanje kulturne baštine i kulturnih usluga,
- Zaštita, razvoj i promicanje prirodne baštine i ekoturizma,
- Fizička obnova i sigurnost javnih prostora,
- Inicijative za teritorijalni razvoj uključujući pripremu teritorijalnih strategija,
- Ostala društvena infrastruktura koja doprinosi regionalnom i lokalnom razvoj,
- Ostala poslovna infrastruktura koja doprinosi regionalnom i lokalnom razvoju.¹⁰

¹⁰ Izvori: <https://strukturnifondovi.hr/u-zadru-predstavljene-nove-prilike-za-financiranje-projekata-sredstvima-eu-fondova-2021-2027/>
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_09_107_2070.html
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_02_15_351.html

VIZIJA

3.

3. VIZIJA

3.1. Vizija pametnog ruralnog područja

Vizija je inspirativna izjava koja pretpostavlja sliku idealne budućnosti Općine Milna, odnosno definira njen smjer kretanja za iduće razdoblje. Ona je bitna jer usmjerava na željeni pravac i potiče kako bi se postiglo više. Vizija je središte i polazna točka svih odluka koje se donose, ona definira što želimo biti. Može ju se promatrati i kao dugoročni željeni rezultat koji nastaje nakon što zaposlenici Općine utvrde i riješe zapreke koje stoje na putu do njezina ostvarenja.

Vizija Općine Milna:

„Općina Milna sigurno je i atraktivno mjesto za život, s uređenim infrastrukturnim, komunalnim i drugim uvjetima za stabilan razvoj mikro i malog poduzetništva, kojem zamah daje turizam utemeljen na lokalnoj tradiciji, bogatoj i raznovrsnoj kulturnoj ponudi.“

CILJEVI

4.

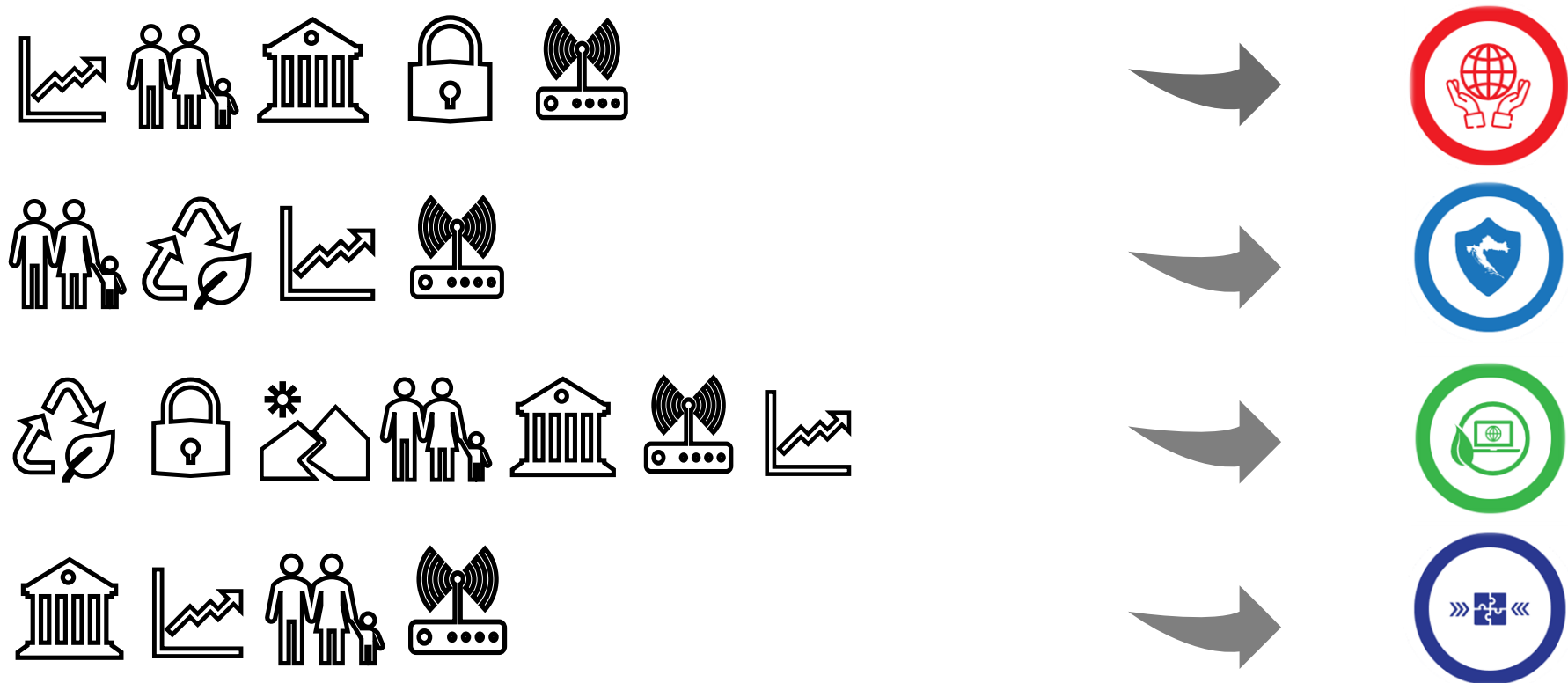
4. POSEBNI CILJEVI STRATEŠKI PRIORITETNIH PODRUČJA „PAMETNOG“ RAZVOJA

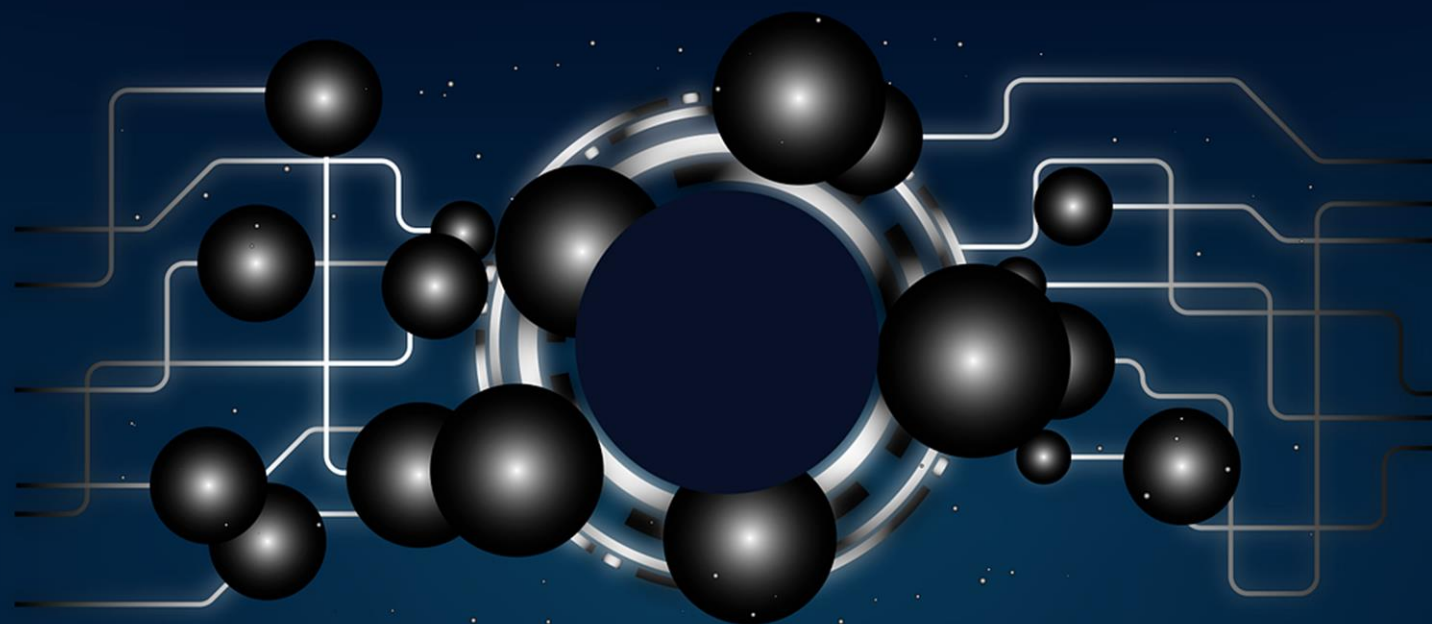
Podizanje standarda kvalitete života pametna općina postiže integracijom resursa kojima raspolaže na svom području sa digitalno informacijskim i komunikacijskim tehnologijama.

Temeljni cilj pametnih općina je unaprijediti kvalitetu života upotrebom „pametnih“ digitalnih rješenja kojima se ostvaruje inovativan i učinkovit pristup upravljanju te inovativna provedba općinskih poslova. Općina Milna transformaciju u „pametnu“ općinu ostvarit će kroz razvoj pametne infrastrukture kao horizontalnog strateškog prioritetnog područja, ali i šest strateških prioritetnih područja bitnih za poboljšanje kvalitete života. Ta prioritetna područja su slijedeća: gospodarstvo; poboljšanje sigurnosti građana i imovine; održivi promet; gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene; upravljanje općinom i uslugama te obrazovanje i kvaliteta života građana.

Provedenom analizom stanja vidljiv je pomak u razvoju Općine. Puno se ulaže u infrastrukturu, a ovom strategijom želi se stvoriti preduvjet za ulaganja u „pametna“ rješenja kako bi se podigla razina kvalitete života.

Slika 10. Integrirani pristup održivom razvoju i ostvarivanju Nacionalne razvojne strategije 2030.

PAMETNA INFRASTRUKTURA

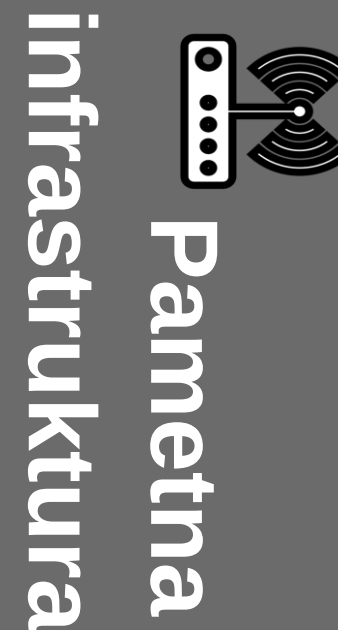
4.1. Pametna Infrastruktura

Suočavajući se s izazovima koje nam predstoje moramo biti u koraku s vremenom i nadograđivati infrastrukturu. Budući kako je infrastruktura najbitniji čimbenik društvenog razvoja ona je horizontalnog karaktera. Pametna infrastruktura je održiva i prilagođena suvremenim potrebama kako bi mogla pružati/isporučivati kvalitetne usluge građanima i na taj način postala ekonomski i društveni korisna. Ulaganjem u pametnu infrastrukturu ostvaruju se ciljevi javnih politika. Pametnom infrastrukturu brinemo o zaštiti okoliša, učinkovitom korištenju resursa, smanjenju siromaštva, očuvanju kulturne baštine ali i postizanju ekonomske profitabilnosti. Nakon gradnje infrastrukturnih projekata slijedi propisno održavanje s kojim postižemo održivost životnog ciklusa infrastrukture. Kako bi ruralna i prigradska naselja imala pristup internetskim uslugama velike brzine potrebna je izgradnja širokopojasne infrastrukture. Cilj projekta je osigurati ujednačen razvoj širokopojasne infrastrukture u cijeloj Hrvatskoj. Moderna širokopojasna infrastruktura otvorit će put povećanoj upotrebi naprednih IKT aplikacija u kućanstvima, poduzećima i javnoj upravi.

Razvoj širokopojasne infrastrukture ključni je čimbenik za razvoj Općine i primjenu digitalnih usluga. Od brzine i pouzdanosti digitalnih mreža ovisi stupanj ulaganja u inovativne usluge.

Koristi od razvoja širokopojasne infrastrukture su slijedeće:

- ✓ ravnomjerniji razvoj regija;
- ✓ brži rast korištenja interneta i širokopojasnog pristupa internetu;
- ✓ doprinos sveukupnom razvoju i dinamiziranju gospodarstva;
- ✓ povećanje bruto nacionalnog dohotka;
- ✓ otvaranje novih radnih mjesta;
- ✓ omogućavanje pristupa internetu i obuka ruralnog stanovništva u korištenju interneta;
- ✓ unaprjeđenje sustava obrazovanja na navedenim područjima;
- ✓ unaprjeđenje sustava zdravstva na tim područjima;

- ✓ potpora razvoju poljoprivrede u ruralnim područjima kroz razvoj dodatnog;
- ✓ distribucijskog kanala;
- ✓ potpora razvoju turizma u ruralnim područjima.

Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (dalje: ONP) usvojen je Odlukom Vlade RH (NN br. 68/16). Istom odlukom Vlade RH, HAKOM je imenovan nositeljem ONP-a (dalje: ONP). ONP je okvirni program za razvoj pristupne širokopojasne infrastrukture slijedeće generacije u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja od strane operatora i pružatelja usluga na tržištu. Time je opravdano izgradnju širokopojasne infrastrukture sufinancirati javnim sredstvima, odnosno sredstvima državnih potpora.¹¹

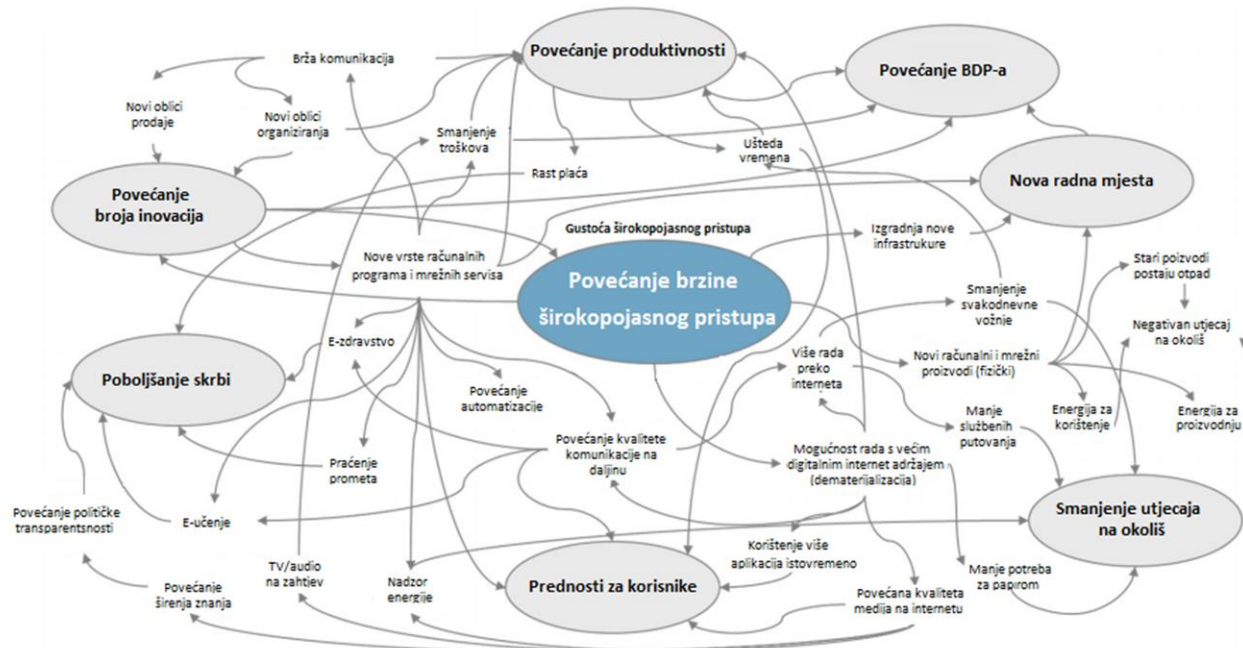
Općina Postira, kao nositelj projekta, zajedno s Gradovima Hvarom, Komižom, Starim Gradom, Supetrom i Visom te Općinama Bol, Jelsa, Milna, Nerežišća, Pučišća, Selca, Sućuraj, Sutivan i Šolta, provodi Projekt razvoja širokopojasnog pristupa. Projektom se planira implementacija suvremene nepokretne pristupne elektroničke komunikacijske mreže, koja će osigurati infrastrukturne preduvjete za održivi dugoročni društveni i gospodarski razvitak područja projekta. Planirano je da se projekt sufinancira bespovratnim sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO). Projekt se provodi unutar Okvirnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP, »Narodne novine«, broj 68/2016).

Glavni cilj razvoja širokopojasnog pristupa je stvaranje preduvjeta za ubrzani razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa Internetu i uslugama za koje su potrebne velike brzine pristupa, kao temelja koji će omogućiti daljnji razvoj informacijskog društva i društva znanja, uz osiguranje dostupnosti usluga širokopojasnog pristupa pod jednakim uvjetima na cijelom području RH.

¹¹ Izvor: <https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2012/studije/Studija-Program%20razvoja%20BB.pdf>

Slika 11. Društveno ekonomska korist povećanja brzine širokopojasnog pristupa internetu¹²

Društveno-ekonomska korisnost povećanja brzine širokopoasnog pristupa internetu

Izvor: Arthur D. Little study in cooperation with Chalmers University of Technology and Ericsson, National Fiber Strategies, May 2013

Napomena: slika prikazuje pojednostavljen međusobni odnos i veze pojedinih faktora

¹²Izvor: https://www.adlittle.com/sites/default/files/viewpoints/National-Fibre-Strategies_ADL-Report_HR.PDF

Posebni cilj prioritetnog područja – Pametna infrastruktura je razvoj infrastrukturnih aspekata na području Općine Milna.

Mjera 1. Uspostava ultra brze širokopojasne optičke infrastrukture

Mjera 2. Pametno upravljanje komunalnom infrastrukturom

Mjera 3. Prostorno i urbanističko planiranje

4.1.1. Planirani projekti u prioritetnom području - Pametna Infrastruktura

Planirani projekti proizlaze iz definiranog posebnog ciljeva i mjera. Projekti/aktivnosti su kratko opisane te su određeni status, razvojno značenje, faza, pokazatelji rezultata, mogući izvori financiranja i rok ostvarenja.

Tablica 2. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Pametna Infrastruktura

Naziv posebnog cilja	
POSEBNI CILJ 1. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH ASPEKATA OPĆINE	
Opis posebnog cilja	
Realizacija ovog posebnog cilja ostvaruje se kroz poboljšanje svih infrastrukturnih aspekata s najvećim fokusom na prostorno i urbanističko planiranje te infrastrukturu. Provedbom cilja unaprijedit će se postojeća infrastruktura kako bi se poboljšala dostupnost Općine Milna u svom subregionalnom okruženju, te se olakšala mobilnost stanovništva u okviru samih granica Općine. Realizacijom navedenih mjera podignuti će se razina efikasnosti infrastrukture općine koju zahtijevaju budući gospodarski potezi	
Mjera 1.	
Uspostava ultra brze širokopojasne optičke infrastrukture	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Projekt razvoja širokopojasnog pristupa na području Gradova Hvara, Komiže, Starog Grada, Supetra i Visa te Općina Bol, Jelsa, Milna, Nerežišća, Postira, Pučišća, Selca, Sućuraj, Sutivan i Šolta
Opis	Općina Postira, kao nositelj projekta, zajedno s Gradovima Hvarom, Komižom, Starim Gradom, Supetrom i Visom te Općinama Bol, Jelsa, Milna, Nerežišća, Pučišća, Selca, Sućuraj, Sutivan i Šolta, provodi Projekt razvoja širokopojasnog pristupa. Projektom se planira implementacija suvremene nepokretne pristupne elektroničke komunikacijske mreže, koja će osigurati infrastrukturne preduvjete za održivi dugoročni društveni i gospodarski razvitak područja projekta. Planirano je da se projekt sufinancira bespovratnim sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO).

	Projekt se provodi unutar Okvirnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP, NN 68/2016).
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Superbrzi Internet u svim naseljima</i>
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2024.
Mjera 2.	
Pametno upravljanje komunalnom infrastrukturom	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Projekt energetske obnove putem povećanja učinkovitosti sustava javne rasvjete
Opis	Ovim projektom financirat će se zamjena klasične javne rasvjete LED javnom rasvjetom na području Općine Milna.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Broj postavljenih novih energetski efikasnih rasvjetnih tijela</i>
Izvor financiranja	ESIF kredit HBOR
Rok ostvarenja	2023.
Mjera 3.	
Prostorno i urbanističko planiranje	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Izmjena Prostornog plana Općine Milna
Opis	Prostorno planiranje obuhvaća uređenje naselja, gospodarskih i društvenih djelatnosti, mreža infrastrukturnih sustava – prometa, energetike, vodnog gospodarstvo, zatim zaštitu okoliša, prirodnih i kulturnih vrijednosti u uvjetima prirodnih i drugih prostornih ograničenja.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Pokrivenost područja samoupravne jedinice prostornim planom</i>
Izvor financiranja	Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2023.

GOSPODARSTVO

4.2. Gospodarstvo

Razvoj pametnog gospodarstva ogleda se u definiranju prednostima kojima općina raspolaže i usmjeravanju u njegovim razvoju. Težište je na stvaranju zdrave ekonomije koja će omogućiti općini samo održivost, ali i povećanju standarda i kvalitete života. Na taj način potiče se ostanak stanovništva i smanjuje iseljavanje.

Posebni cilj prioritetnog područja – Gospodarstvo je razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva primjenom pametnih rješenja.

Mjera 4. Gospodarski razvoj

4.2.1. Planirani projekti u prioritetnom području – Gospodarstvo

Planirani projekti proizlaze iz definiranog posebnog ciljeva i mjera. Projekti/aktivnosti su kratko opisane te su određeni status, razvojno značenje, faza, pokazatelji rezultata, mogući izvori financiranja i rok ostvarenja.

Gospodarstvo

Tablica 3. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području – Gospodarstvo

Naziv posebnog cilja	
POSEBNI CILJ 2. RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA PRIMJENOM PAMETNIH RJEŠENJA	
Opis posebnog cilja	
Ovaj poseban cilj odnosi se na izradu kvalitetnog strateškog okvira za jačanje konkurentnosti gospodarstva koje će biti temeljeno na principima održivog razvoja. Održivi razvoj temelji se na efikasnom korištenju raspoloživih resursa, kružnom gospodarstvu i primjeni novih tehnologija.	
Mjera 4.	
Gospodarski razvoj	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Razviti i implementirati sustav poticanja razvoja poduzetništva
Opis	Dodjela bespovratnih sredstava za unaprjeđenje poslovanja poduzetnika na području Općine Milna
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Izrađen i primijenjen program potpore mikro i malim poduzetnicima i obrtnicima</i>
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2025.
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Razviti i implementirati sustav poticanja razvoja poljoprivrede
Opis	Dodjela bespovratnih sredstava za unaprjeđenje poslovanja poljoprivrednika na području Općine Milna.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Izrađen i primijenjen program potpore poljoprivrednicima</i>
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2027.

SIGURNOST STANOVNIKA I IMOVINE

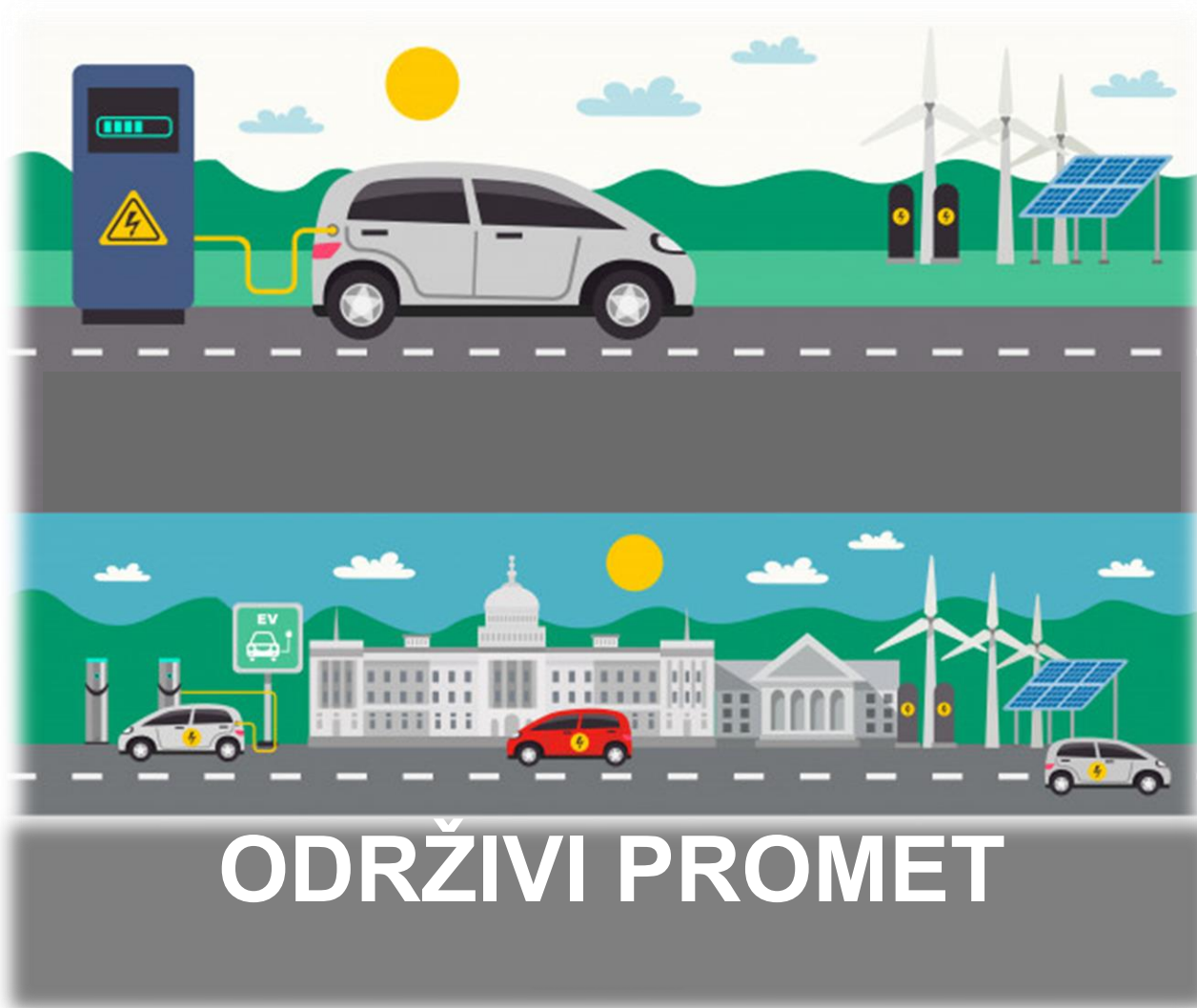
4.3. Sigurnost stanovnika i imovine

Sigurnost stanovnika i imovine jedna je od najznačajnijih zadaća svake općine. Sigurnost podrazumijeva zaštitu stanovnika i imovine od raznih prijetnji oduzimanja slobode i sigurnosti življenja sukladno načelima zajamčenim Ustavom. U cilju zaštite sigurnosti stanovnika i imovine bitna je suradnja Općine Milna s drugim institucijama i tijelima državne, lokalne i regionalne samouprave.

Posebni cilj prioritetnog područja – Sigurnost stanovnika i imovine je unaprijediti sustav sigurnosti, nadzora i dojave narušavanja javnog reda i mira te drugih sigurnosnih i izvanrednih situacija.

Sigurnost
građana i imovine

4.4. Održivi promet

Ključne odlike održivog prometa i pametne mobilnosti su prilagodljivost, ekonomska i energetska održivost. Odmjerava se u sigurnoj i dobro organiziranoj prometnoj infrastrukturi i korištenju alternativnih i ekološki osviještenih vozila koja ne zagađuju okoliš.

Posebni cilj prioritetnog područja – Održivi promet je unaprijediti sustav javnog prijevoza i uvesti inovativna prometna rješenja.

Mjera 5. Prometna povezanost i održavanje prometnica

4.4.1. Planirani projekti u prioritetnom području –Održivi promet

Planirani projekti proizlaze iz definiranog posebnog ciljeva i mjera. Projekti/aktivnosti su kratko opisane te su određeni status, razvojno značenje, faza, pokazatelji rezultata, mogući izvori financiranja i rok ostvarenja.

Tablica 4. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Održivi promet

Naziv posebnog cilja	
POSEBNI CILJ 3. UNAPRIJEĐENIJE SUSTAVA JAVNOG PRIJEVOZA I UVOĐENJE INOVATIVNIH PROMETNIH RJEŠENJA	
Opis posebnog cilja	
Realizacija ovog cilja ostvaruje se kroz poboljšanje svih infrastrukturnih aspekata s najvećim fokusom na prometnu i komunalnu infrastrukturu. Ovim posebnim ciljem nastoji se unaprijediti postojeća mreža prometne infrastrukture i poboljšati kvaliteta usluga implementiranjem pametnih rješenja.	
Mjera 5.	
Prometna povezanost i održavanje prometnica	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	<i>Izgradnja novih prometnica – prometna povezanost Milne i Bola – prometna povezanost Brač-Šolta (tunel) i druge</i>
Opis	Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija cesta koje su od bitnog značaja za razvitak Općine i jačanje prometnog sustava i povezanosti Općine.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ Prometno povezane Općine
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2027.
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	<i>Obilaznica naselja Bobovišća</i>
Opis	Obilaznica naselja Bobovišća započinje na državnoj cesti D114 obilazi naselje Bobovišća te se spaja sa Županijskom cestom ŽC6188 .
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ Izgrađena prometnica za dvosmjerni mješoviti promet
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2027.

**GOSPODARENJE
ENERGIJOM,
ZAŠTITA
OKOLIŠA,
KLIMATSKE
PROMJENE**

4.5. Gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene

Svojim aktivnostima utječemo na stanje okoliša: na čistoću zraka, vode i zemlje, na koncentraciju stakleničkih plinova koji utječu na klimatske promjene i na količinu otpada. Od osobite je važnosti zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih resursa, unapređivanje upravljanja okolišem, sprečavanje onečišćenja okoliša, integracija okoliša u druge sektore (turizam, energetiku, industriju, poljoprivredu, šumarstvo, rudarstvo, promet), jačanju svijesti i uključenosti upravljanja pametnim okolišem.

Održivo gospodarstvo ostvaruje se pretvaranjem klimatskih i ekoloških izvora u prilike. Na taj način unapređujemo učinkovito iskorištavanje resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo i utječemo na obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.

Kružno gospodarstvo je model proizvodnje i potrošnje koji uključuje dijeljenje, posudbu, ponovno korištenje, popravljivanje, obnavljanje i reciklažu postojećih proizvoda i materijala što je dulje moguće kako bi se stvorila dodatna - duža - vrijednost proizvoda. Na ovaj način produljuje se životni vijek proizvoda te istovremeno smanjuje količina otpada. U kružnom gospodarstvu resursi ostaju unutar gospodarstva i kad proizvod dođe do kraja životnog vijeka te se ponovno upotrebljavaju.

Uvođenje principa kružnog gospodarstva smanjilo bi pritisak na okoliš, povećalo sigurnost nabavke sirovina, konkurentnost i inovacije, ojačalo gospodarski rast (dodatnih 0,5 posto BDP-a) i otvorilo, prema procjenama, 700 tisuća novih

Gospodarenje
energijom, zaštita
okoliša, klimatske
promjene

radnih mjesta u EU-u do 2030., a potrošači bi imali dugotrajnije, otpornije i vrijednije proizvode.

Slika 12. Slikoviti prikaz kružnog gospodarstva¹³

¹³Izvor: <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/economy/20151201ST005603/kruzno-gospodarstvo-definicija-vrijednosti-i-korist>

EU želi biti klimatski neutralan do 2050. Za ostvarenje tog cilja bit će potrebno djelovanje svih gospodarskih sektora, među ostalim:

- ✓ ulaganje u tehnologije prihvatljive za okoliš;
- ✓ poticanje industrija na inovacije;
- ✓ uvođenje čistijih, jeftinijih i zdravijih oblika privatnog i javnog prijevoza;
- ✓ dekarboniziranje energetske sektora;
- ✓ povećanje energetske učinkovitosti zgrada;
- ✓ suradnja s međunarodnim partnerima na poboljšanju globalnih standarda u području okoliša.

Trenutačne politike Europske komisije, razrađene u Europskom zelenom planu, razrađuju strategije za veće klimatske ambicije EU-a za 2030. i 2050., a između ostalog, definirano je i povećanje ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova u EU-u na najmanje 50% i prema 55% za 2030. u usporedbi s 1990. na odgovoran način Kao jedna od mjera definirana je i mobilizacija industrije za čisto i kružno gospodarstvo. Europska komisija je u ožujku 2020. donijela Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo, koji daje okvir politike za održive proizvode za potporu kružnom dizajnu svih proizvoda, predlaže poticanje inovativnih modela koji se temelje na bližem odnosu s kupcima, masovnoj personalizaciji, ekonomiji dijeljenja i suradnje te digitalnim tehnologijama kao što su Internet stvari, veliki podaci, lanci blokova i umjetna inteligencija, a za koje se smatra da će ubrzati tranziciju na kružno gospodarstvo, dematerijalizaciju gospodarstva te smanjenje ovisnosti Europe o primarnim sirovinama. Kako bi se potaknulo da proizvodi budu usklađeni s klimatski neutralnim, resursno učinkovitim i kružnim gospodarstvom te kako bi se smanjila proizvodnja otpada i osiguralo da rezultati koje postižu predvodnici održivosti postanu novi standard, Komisija je najavila da će predložiti zakonodavnu inicijativu politike za održive proizvode. Trenutno su kao ključni doprinosi klimatskih i energetske ciljeva za EU do 2030 definirani:

1. smanjenje emisije stakleničkih plinova,
2. povećanje udjela korištenja obnovljivih izvora energije,
3. unaprjeđenje u području energetske učinkovitosti.

Trećina globalnih Ciljeva održivog razvoja odnose se na okoliš te se u brojnim međunarodnim dokumentima ističe da je potrebno jačati politiku zaštite okoliša na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini kako bi se doprinijelo održivom razvoju odnosno blagostanju i gospodarskom rastu. Od Hrvatske se kao članice UN-a očekuje doprinos u međunarodnim procesima kreiranja politike zaštite okoliša, naročito u području bioraznolikosti i klimatskih promjena. Također, kao članica EU Hrvatska sudjeluje u kreiranju zajedničkih politika

zaštite okoliša i klime, koje su najsloženije od svih zajedničkih politika i ulaze u druge resorne politike kako bi se sačuvao okolišni kapital EU. Općina Milna svoj doprinos u ovom prioritetnom području ostaviti će kroz ostvarivanje postavljenog si cilja.

Posebni cilj prioritetnog područja – Gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene je podizanje svijesti o potrebi očuvanja okoliša i prirode u svim oblicima gospodarskog i društvenog djelovanja te prelazak na kružno gospodarstvo.

Mjera 6. Zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša

4.5.1. Planirani projekti u prioritetnom području – Gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene

Planirani projekti proizlaze iz definiranog posebnog ciljeva i mjera. Projekti/aktivnosti su kratko opisane te su određeni status, razvojno značenje, faza, pokazatelji rezultata, mogući izvori financiranja i rok ostvarenja.

Tablica 5. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Gospodarenje energijom, zaštita okoliša, klimatske promjene

Naziv posebnog cilja	
POSEBNI CILJ 4. PODIZANJE SVIJESTI O POTREBI OČUVANJA OKOLIŠA I PRIRODE U SVIM OBLICIMA GOSPODARSKOG I DRUŠTVENOG DJELOVANJA TE PRELAZAK NA KRUŽNO GOSPODARSTVO	
Opis posebnog cilja	
Realizacija ovog cilja postići će se prelaskom na kružno gospodarstvo koje se ostvaruje pretvaranjem klimatskih i ekoloških izvora u prilike. Na taj način unapređujemo učinkovito iskorištavanje resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo i utječemo na obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.	
Mjera 6.	
Zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Poticanje uporabe obnovljivih izvora energije
Opis	Pametno iskorištavanje prirodnih resursa na području Općine.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ Izrađen i primijenjen program poticanja uporabe obnovljivih izvora energije

	✓ <i>Ušteda električne energije</i>
<i>Izvor financiranja</i>	<i>EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna</i>
<i>Rok ostvarenja</i>	2025.

UPRAVLJANJE OPĆINOM I USLUGAMA

4.6. Upravljanje općinom i uslugama

Upravljanje općinom i uslugama ogleda se u korištenju pametnih digitalno tehnoloških rješenja u svom upravljanju što se odmjerava u transformaciji uprave kroz informiranje i uključivanja što većeg broja građana u sam proces planiranja i donošenja odluka.

Posebni cilj prioritetnog područja – Upravljanje općinom i uslugama je povećati transparentnost i učinkovitost Općine Milna primjenom pametnih rješenja.

Mjera 7. Povećanje efikasnosti lokalne uprave uvođenjem digitalizacije javnih usluga

Mjera 8. Učinkovito upravljanje imovinom

4.6.1. Planirani projekti u prioritetnom području – Upravljanje općinom i uslugama

Planirani projekti proizlaze iz definiranog posebnog ciljeva i mjera. Projekti/aktivnosti su kratko opisane te su određeni status, razvojno značenje, faza, pokazatelji rezultata, mogući izvori financiranja i rok ostvarenja.

Tablica 6. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Upravljanje općinom i uslugama

Naziv posebnog cilja	
POSEBNI CILJ 5. POVEĆANJE TRANSPARENTNOSTI I UČINKOVITOSTI OPĆINE MILNA PRIMJENOM PAMETNIH RJEŠENJA	
Opis posebnog cilja	
Svrha ovog posebnog cilja je poboljšati kvalitetu i produktivnost rada općinske uprave i osigurati njihovo nesmetano djelovanje. Postizanje ovog cilja ostvarit će se korištenjem pametnih rješenja u obavljanju svakodnevnih poslova općinske uprave ali i informiranje te uključivanje građana u upravljanje Općinom Milna.	
Mjera 7.	
Povećanje efikasnosti lokalne uprave uvođenjem digitalizacije javnih usluga	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Razvoj sustava redovitog informiranja javnosti
Opis	Redovita komunikacija između tijela javne vlasti i građana i redoviti postupci informiranja zainteresirane javnosti pridonose razvoju/stvaranju povjerenja.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ Broj traženih javnih usluga
Izvor financiranja	Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2024.
Mjera 8.	
Učinkovito upravljanje imovinom	
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Izrada elaborata nerazvrstanih cesta
Opis	Kako bi se javna ili nerazvrstana cesta koja nije upisana u zemljišne knjige mogla u njih upisati kao javno dobro u općoj uporabi i neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske, odnosno neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave, potrebno je izraditi snimku izvedenog stanja. Izradom elaborata, svi podaci o nerazvrstanim cestama na području Općine Milna biti će dostupni na jednom mjestu.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ Izrađen elaborat nerazvrstanih cesta Općine Milna
Izvor financiranja	Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna

Rok ostvarenja	2027.
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Izrada Plana upravljanja općinskom imovinom
Opis	Plan upravljanja imovinom određuje kratkoročne ciljeve i smjernice upravljanja imovinom Općine Milna, te provedbene mjere u svrhu provođenja Strategije, mora sadržavati detaljnu analizu stanja upravljanja pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine Milna i godišnje planove upravljanja pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine Milna
Status	Projekt / projektna ideja /aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Transparentno upravljanja općinskom imovinom</i>
Izvor financiranja	<i>Proračun Općine Milna</i>
Rok ostvarenja	2027.

OBRAZOVANJE I KVALITETA ŽIVOTA GRAĐANA

4.7. Obrazovanje i kvaliteta života stanovnika

Stanovnici su središnji i najbitniji element pametnog razvoja. Oni povezuju sve elemente pametnog razvoja, a odmjerava se u znaju i osviještenosti stanovništva u korištenju informacijsko komunikacijskih tehnologija, društvenih mreža i digitalnih rješenja.

Cilj je stvoriti uvjete za dostojanstveniji, kvalitetniji, sigurniji i aktivniji život starijih osoba i osoba s invaliditetom te kvalitetan život novoosnovanih mladih obitelji.

U ovom prioritetnom području u cilju podizanja kvalitete života ulaže se u kulturu i sport te potiče stanovnike u kulturnu i sportsku uključenost. Posebice se podržava i potiče kulturno-umjetničko stvaralaštvo, programi ustanova u kulturi, nabava te investicijsko održavanje i opremanje objekata za kulturu, te akcije i manifestacije koje doprinose promicanju kulture.

Posebni cilj prioritetnog područja – Obrazovanje i kvaliteta života stanovnika je briga za svoje stanovnike unapređivanjem kvalitete života.

Mjera 9. Odgoj i obrazovanje

Mjera 10. Skrb za starije i nemoćne

Mjera 11. Kultura i turizam

Obrazovanje i
kvaliteta života građana

4.7.1. Planirani projekti u prioritetnom području – Obrazovanje i kvaliteta života građana

Planirani projekti proizlaze iz definiranog posebnog ciljeva i mjera. Projekti/aktivnosti su kratko opisane te su određeni status, razvojno značenje, faza, pokazatelji rezultata, mogući izvori financiranja i rok ostvarenja.

Tablica 7. Mjere i projekti/aktivnosti u prioritetnom području - Obrazovanje i kvaliteta života građana

<i>Naziv posebnog cilja</i>	
POSEBNI CILJ 6. BRIGA ZA SVOJE STANOVNIKE UNAPREĐIVANJEM KVALITETE ŽIVOTA	
<i>Opis posebnog cilja</i>	
Unaprjeđenje kvalitete života jedan je od najvažnijih ciljeva Općine Milna. Problemi poput negativnih demografskih trendova, neadekvatne infrastrukture za pružanje zdravstvene i socijalne skrbi znatno utječu na kvalitetu življenja stanovnika na području Općine. Potrebno je postaviti jasno definirane razvojne mjere koje će potaknuti sinergijske učinke i svojom komplementarnošću doprinijeti ostvarenju ovog posebnog cilja.	
Mjera 9. Odgoj i obrazovanje	
<i>Projekt/Aktivnosti</i>	
Naziv	Izgradnja Dječjeg vrtića
Opis	Planiraju osigurati kapaciteti za 2 vrtićke skupine te 2 jasličke skupine. Projekt je od velikog značaja za Općinu, kojim se djeci želi pružiti odgoj po najvišim odgojno pedagoškim standardima.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ Broj upisane djece
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2026.
Mjera 10. Skrb za starije i nemoćne	
<i>Projekt/Aktivnosti</i>	
Naziv	Izgradnja Doma za osobe treće dobi
Opis	Cilj ovog projekta je osigurati adekvatnu skrb starijim i nemoćnim stanovnicima Općine Milna.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza planiranja
Pokazatelji rezultata	✓ Broj korisnika
Izvor financiranja	EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna
Rok ostvarenja	2027.
Mjera 11. Kultura i turizam	
<i>Projekt/Aktivnosti</i>	
Naziv	Interpretacijski centar maritimne povijesti
Opis	Projektom se rekonstruira postojeći te grade dva pomoćna objekta Interpretacijskog centra maritimne povijesti Milne. Interpretacijski centar maritimne povijesti Milne otkriva dugu i bogatu pomorsku i ribarsku tradiciju. Centar će biti namijenjen svima, odraslima, djeci, domaćem stanovništvu i posjetiteljima općine Milna i otoka Brača.

Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Izgrađen i opremljen interpretacijski centar maritimne povijesti naselja Milna ukupne površine 120m2</i>
Izvor financiranja	<i>EU fondovi, Proračun Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova, Proračun Općine Milna</i>
Rok ostvarenja	2023.
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	Interpretacija i valorizacija maritimne baštine općine Milna - tematske staze
Opis	Za dodatni razvoj turizma potrebno je korištenjem digitalnih tehnologija stvoriti prepoznatljivost i turistički identitet općine kao destinacije. Info touch sustav je vodič baziran na tehnologiji ekrana osjetljivog na dodir, kako bi se što jednostavnije i lakše moglo pregledavati slike, ton, animacije, tekst i video vezano za turističku ponudu Općine Milna.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Informiranost turista o svim turističkim sadržajima na području Općine Milna</i>
Izvor financiranja	<i>EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna i Proračun TZ Općine Milna</i>
Rok ostvarenja	2025.
Projekt/Aktivnosti	
Naziv	. Kreiranje edukativno - turističke staze na arheološkom kompleksu kojeg čine Rat i Vičja luka i Baterija
Opis	Svrha projekta je proširiti turističku ponudu Općine kroz prirodnu i kulturnu baštinu, a to će donijeti socijalne, ekonomske i ekološke dobrobiti lokalnom stanovništvu i zajednici.
Status	Projekt / projektna ideja / aktivnost
Razvojno značenje	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
Faza	Faza provedbe
Pokazatelji rezultata	✓ <i>Povezivanje dionice nužne za uključivanje kulturnih točaka arheološkog kompleksa kojeg čine Rat i Vičja luka u edukativno - turističku stazu. Uspostavljena pješačka komunikacija između navedenih dviju točaka.</i>
Izvor financiranja	<i>EU fondovi, Proračun SDŽ, Državni proračun i Proračun Općine Milna</i>
Rok ostvarenja	2027.

4.8. Terminski plan provedbe s indikativnim financijskim planom

Strategija pametnog razvoja Općine Milna realizirati će se putem provedbe niza definiranih mjera, odnosno konkretnih projekata/aktivnosti koje će poduprijeti ostvarenje utvrđenih ciljeva u prioritetnim područjima pametnog razvoja.

Financijskim okvirom daje se sažet uvid u financijsku vrijednost i izvore financiranja projekata/aktivnosti, a detaljna razrada financiranja u razdoblju provedbe vidljiva je u narednoj tablici.

Tablica 8. Terminski plan provedbe mjera Općine Milna s indikativnim financijskim planom

Prioritetno područje; Posebni ciljevi; Mjere; Projekti/Aktivnosti	Razdoblje provedbe						Procjena potrebnih sredstava u razdoblju provedbe (HRK)	Izvori financiranja		
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.		Vlastiti izvori (Proračun)	EU pomoći	Ostali izvori
PRIORITETNO PODRUČJE - PAMETNA INFRASTRUKTURA										
Posebni cilj 1. Razvoj infrastrukturnih aspekata Općine										
Mjera 1. 1.1.1. Uspostava ultra brze širokopojasne optičke infrastrukture										
Projekti/aktivnosti										
Projekt razvoja širokopojasnog pristupa na području Gradova Hvara, Komiže, Starog Grada, Supetra i Visa te Općina Bol, Jelsa, Milna, Nerežišća, Postira, Pučišća, Selca, Sućuraj, Sutivan i Šolta			+					+	+	+
Mjera 2. Pametno upravljanje komunalnom infrastrukturom										
Projekti/aktivnosti										
Projekt energetske obnove putem povećanja		+					1.287.875,00			+

učinkovitosti sustava javne rasvjete												
Mjera 3. Prostorno i urbanističko planiranje												
Projekt/aktivnosti												
Izmjena Prostornog plana Općine Milna		+					150.000,00		+			
PRIORITETNO PODRUČJE - GOSPODARSTVO												
Posebni cilj 2. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva primjenom pametnih rješenja												
Mjera 4. 1.1.2. Gospodarski razvoj												
Projekti/aktivnosti												
Razviti i implementirati sustav poticanja razvoja poduzetništva					+		1.250.000,00		+		+	+
Razviti i implementirati sustav poticanja razvoja poljoprivrede						+	750.000,00		+		+	+
PRIORITETNO PODRUČJE - ODRŽIVI PROMET												
Posebni cilj 3. Unaprijeđenje sustava javnog prijevoza i uvođenje inovativnih prometnih rješenja												
Mjera 5. 1.1.3. Prometna povezanost i održavanje prometnica												
Projekti/aktivnosti												
Izgradnja novih prometnica – prometna povezanost Milne i Bola						+			+		+	+
Obilaznica naselja Bobovišća						+	6.250.000,00		+		+	+
PRIORITETNO PODRUČJE - GOSPODARENJE ENERGIJOM, ZAŠTITA OKOLIŠA, KLIMATSKE PROMJENE												
Posebni cilj 4. Podizanje svijesti o potrebi očuvanja okoliša i prirode u svim oblicima gospodarskog i društvenog djelovanja te prelazak na kružno gospodarstvo												
Mjera 6. 1.1.4. Zaštita i unaprijeđenje prirodnog okoliša												
Projekti/aktivnosti												
1.1.4.1. Poticati uporabu obnovljivih izvora energije					+		500.000,00		+		+	+
PRIORITETNO PODRUČJE - UPRAVLJANJE OPĆINOM I USLUGAMA												
Posebni cilj 5. Povećanje transparentnosti i učinkovitosti Općine Milna primjenom pametnih rješenja												
Mjera 7. Povećanje efikasnosti lokalne uprave uvođenjem digitalizacije javnih usluga												

Projekti/aktivnosti										
Razvoj sustava redovitog informiranja javnosti			+					+		
Mjera 8. Učinkovito upravljanje imovinom										
Projekti/aktivnosti										
Izrada elaborata nerazvrstanih cesta					+	2.250.000,00		+		+
Izrada Plana upravljanja općinskom imovinom					+			+		
PRIORITETNO PODRUČJE - OBRAZOVANJE I KVALITETA ŽIVOTA GRAĐANA										
Posebni cilj 7. Briga za svoje stanovnike unapređivanjem kvalitete života										
Mjera 9. Odgoj i obrazovanje										
Projekti/aktivnosti										
Izgradnja Dječjeg vrtića					+	557.110,05		+	+	+
Mjera 10. Skrb za starije i nemoćne										
Projekti/aktivnosti										
Izgradnja Doma za osobe treće dobi					+			+	+	+
Mjera 11. Kultura i turizam										
Projekti/aktivnosti										
Interpretacijski centar maritimne povijesti		+				2.625.000,00		+	+	+
Interpretacija i valorizacija maritimne baštine općine Milna - tematske staze				+		1.125.000,00		+	+	+
1.1.1.2. Kreiranje edukativno - turističke staze na arheološkom kompleksu kojeg čine Rat i Vičja luka					+	187.500,00		+	+	+

5. Zaključak

Strategijom razvoja pametne Općine Milna od 2023. – 2027. godine stvara se temelj za transformaciju Općine Milna u pametnu, tehnološki integriranu sredinu kojoj je osnovni cilj zadovoljiti potrebe i zahtjeve svoje zajednice.

Održivi razvoj, efikasna infrastruktura, energetska učinkovitost, primjena najnovijih informacijskih i komunikacijskih tehnologija samo su neki od aspekata kojima će se unaprijediti kvaliteta života stanovnika Općine i dugoročno se smanjiti troškovi života. Stanovnici će dobiti priliku svoje aktivnosti izvršavati jednostavnije i brže čime će se tempo života i poslovanja uskladiti s izazovima današnjice.

Putem opisanih strateških područja i pripadajućih planiranih projekata unutar kojih će Općina djelovati u okviru pametne strategije osigurat će se dodatna financijska sredstva za te iste projekte budući da je ova strategija dio obvezne dokumentacije u prijavi na natječaje EU fondova.

Pothvat transformacije u pametnu Općinu složen je proces, stoga je iznimno važno osigurati kvalitetnu komunikaciju na svim razinama između ključnih dionika razvoja. Jedino njihovim aktivnim sudjelovanjem i kontinuiranim doprinosom moguće je ostvariti puni potencijal Općine i potpunu integraciju u pametan sustav.

6. Literatura

Pri izradi Strategije razvoja pametne Općine Milna za razdoblje od 2023. – 2027. godine korišteni su sljedeći izvori i bibliografija:

Elektronski izvori:

- Zakon.hr - dostupno na <http://www.zakon.hr/>
- Narodne novine - dostupno na <http://narodne-novine.nn.hr/>
- Službene stranice Općine Milna - dostupno na <https://www.opcinamilna.hr/>
- Službeni glasnik Općine Milna – dostupno na <https://www.opcinamilna.hr/stariweb/dokumenti/glasnik.html>
- Službeni glasnik Splitsko -dalmatinske županije-dostupno na <https://www.dalmacija.hr/sluzbeni-glasnik>
- Službene stranice Ministarstva vanjskih i europskih poslova – dostupno na <https://mvep.gov.hr/>
- Europski strukturni i investicijski fondovi: <https://strukturnifondovi.hr/>
- <https://hamagbicro.hr/>
- https://enrd.ec.europa.eu/news-events/news/rural-innovation-developing-real-solutions-smart-and-resilient-rural-areas-europe_en
- <https://cordis.europa.eu/article/id/428970-rural-innovation-developing-real-solutions-for-smart-and-resilient-rural-areas-in-europe>
- <https://cordis.europa.eu/article/id/428970-rural-innovation-developing-real-solutions-for-smart-and-resilient-rural-areas-in-europe>
- <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/21b348d0-261f-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-hr/format-PDF>
- <https://hrvatska2030.hr/>

- https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_02_13_230.html
- https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-budget/revenue-income_hr
- <https://strukturnifondovi.hr/u-zadru-predstavljene-nove-prilike-za-financiranje-projekata-sredstvima-eu-fondova-2021-2027/>
- <https://vlada.gov.hr/vijesti/tramisak-hrvatska-ce-u-iducih-sedam-godina-maksimalno-povlaciti-novac-iz-europskih-fondova/31705>
- https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/2021_2027/
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM%3A2018%3A375%3AFIN#footnoteref28>
- <https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/Petra%20Senti%C4%87/planovi-i-pravila-za-novo-programsko-razdoblje-2021-2027ff.pdf>
- https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_09_107_2070.html
- https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_02_15_351.html
- https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2020_12_148_2903.html
- <https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2012/studije/Studija-Program%20razvoja%20BB.pdf>
- https://www.adlittle.com/sites/default/files/viewpoints/National-Fibre-Strategies_ADL-Report_HR.PDF
- <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/economy/20151201STO05603/kruzno-gospodarstvo-definicija-vrijednosti-i-korist>.

Dokumenti:

- Planovi i pravila za novo programsko razdoblje 2021. – 2027.; Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije,
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine,
- Priručnik o pojednostavnjenju - 80 mjera za pojednostavnjenje u području kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027.,
- Provedbeni program Ministarstva poljoprivrede za razdoblje od 2021. – 2024. godine,
- Strateški plan Ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2020. – 2022. godine,
- Operativni program za nacionalne manjine za razdoblje 2020.–2024. godine,
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine,
- Strategija zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine,
- Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. -2025.,
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026.,
- Nacionalni plan razvoja otoka 2021. – 2027.,
- Prostorni plan uređenja Općine Milna (Izmjene i dopune)
- Strategija razvoja Općine Milna za razdoblje 2020.-2025. godine;
- Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.-2027.,
- Provedbeni program Općine Milna,
- Drugi dokumenti ustupljeni od strane Općine Milna.

